

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LXXII. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA
ÉS HÍRLEVELE – 2016. NOVEMBER 10.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

11.

MIÉRT?

Egy tündéri kisfiú – korosztályára jellemzően – kérdez vissza így mindig egy hirdetésben, amikor bizonyos köhögés elleni gyógyszerrel akarja anyukája megitatni. Ó, hány és hány anyuka és más hozzátartozó szembesül ezzel a kérdéssel. Mert bizonyos korban ez a természetes, és lássuk be, néha kicsit már terhes is. Ezért a bujkáló, lopakodó idegesség sokszor el is hessenti a kis kíváncsit. Talán ezért is marad el, válik bűvópatakká lassan a világ megismerésének ezen mohó vágya, és maga a kérdés is a háttérbe húzódik, hogy teret nyisson a könnyebb megismerési, vagy inkább tudomásulvételi formáknak. „Azt mondtad, hogy így helyes, akkor nem kételkedem, így helyes. A miért nem érdekel.”

És ez nagyon nagy baj! A világot ugyanis mindig a kételkedés, a miért kutatása vitte előre. Ha eltűnik, marad a papagájlett és a zsigeri gyűlölködés.

Mindez arról jutott eszembe, hogy egy egyesület idén negyedik alkalommal szervez nagyszabású csokigyűjtést, és abban reménykednek, hogy 1800 állami gondozotthoz és több ezer hátrányos helyzetű gyerekhez el is jut karácsonyra a csomag. Szép gondolat? Igen.

Ami nem az, sőt kifejezetten taszító, az a [természetesen (?) név nélküli] komment, ami a hír alatt jelent meg. Ezt betűhíven idemácsolom:

„Nos azt nem kérdezik meg a hátrányos helyzetű olyan szülőtől akinek van vagy 5-6-7-8 gyereke hogy minek vállalt be annyit ?? Mikor még 1 gyermek számára se tudja biztosítani az élet feltételeket . ezt miért nem kérdezik meg soha ??? Az egyik családfő munkanélküli a másiknak van 40 .000 ft segélye akkor az minek vállal be nagy családot ??? Ezt kérdezzétek már meg !!!!!”

Én meg azt kérdezem, miért? Miért ez jutott eszébe a név nélkül nyilatkozóknak? Miért nem az, hogy ebben az országban miért vannak, miért lehetnek olyanok, akik még egy gyereknek sem tudják biztosítani az életfeltételeket? Hogy vannak gyerekek, akik csak akkor látnak csokoládét, ha könyöradományt kapnak? Sőt, miért vannak olyanok, akik akkor látnak ennivalót, ha könyöradományt kapnak? S hogy a szegény családba született gyerek tehet-e róla, hogy odaszületett? S ha igen, akkor neki nem jár csoki?

Egy másik elképesztő történetem egy kisgyermekes anyukáé, aki babakocsival a közepső ajtón szállt fel egy olyan buszra, amelyiken csak az első ajtónál lehet ezt megtenni. Annak ellenére, hogy felmutatta a bérletét, a sofőr mégis gorombán megalázta, meggyanúsítva azzal, nincs is érvényes jegye. És megint azok a „szívmelengető” kommentek! „Babahordóban vigye a gyerekét”, vagy egy másik, „Ott a sárga taxi!! Arra jegy sem kell, se bébiszitter, aki a gyerekekre vigyázzon!” Hogy végül a kommentelők eljussanak egészen addig: „Ennél van rosszabb is. Amikor banyatankos nyugdíjas száll fel, három is egymás után. Nekik bérlet sem kell.”

Miért? Miért nem azt kérdezik meg, ki miért vett olyan buszokat, amelyek alkalmatlanok arra, amire Magyarországon használják őket? Miért nem azt, hogy ki a felelős?

És igen, valóban van ennél rosszabb! Például az, hogy Magyarországon évente átlagosan 30 gyermek hal meg bántalmazás, súlyos elhanyagolás miatt, hogy idén csak szeptemberig 105, tizennégy évesnél fiatalabb gyermeket ért szexuális erőszak miatt indult eljárást zártak le. Tavaly 150 ilyen eset volt. Miért nem azt kérdezik, hogyan lehetséges, hogy gyermekpornográfia miatt eddig 42 esetet tárgyaltak, és tavaly 143 ilyen volt?

Miért nem azt kérdezik az emberek, hogy Magyarországon miért éhezik a teljes lakosság 23,8 százaléka, és hogy közel egyharmad miért nem jut hozzá rendszeresen minden szükséges ételhez?

Miért egyszerűbb a gyengébbet még jobban a földbe tiporni, mint az igazi kérdéseket feltenni? Persze, lehet azt mondani, hogy nem mindenki olyan, mint a saját frusztráltságuk sarában fröcsögő kommentelők vagy a közönyösek. Mégis, a miértek híján nálunk „aki szegény, az a legszegényebb”, aki kiszolgáltatott, az a legkiszolgáltatottabb! Mert ahol gyűlölet van, ott gyűlölet van! Ecce homo? Tényleg ilyenek lennének?

Miért?

Millei Ilona

A TARTALOMBÓL

A főigazgató szerint ütésálló a rendszer

6-8 százalékosnál nagyobb munkaerőhiány nincs, azok a pedagógusok, gyermekfelügyelők maradnak a rendszerben, akik elhivatottak, van pedagógiai érzékük, és elfogadják a szerény, de stabil működési feltételeket. (Bátori Zsolt)

2

Elfogadták a PSZ meghívását, csak...

Az előadók helyett megjelent Bruckner László, az NGM főosztályvezetője mindössze 30 percet szánt arra, hogy tájékoztassa a PSZ Országos Vezetőségét, és válaszoljon a kérdésekre. Jelezte: rövidesen megjelenik a szakképzési keretantterv.

3

Itt a szakszervezet beszél!

A törvényi változások sokasága, azok nem egységes értelmezése, a viszonylagos állandóság hiánya – és még lehetne sorolni a különböző okokat – bizonytalanság, fáradtság, fásulttá teszi az oktatásban dolgozókat. (Jámbor Ferencné megyei elnök)

4

5

Jövőnk zálogát senki nem akarja kiváltani a zaciból

Jelenleg egyetlen civil szervezet van, amelyik szexuális erőszaknak áldozatul esett gyerekeknek speciális segítséget nyújt. Pedig ez egy állami feladat kellene hogy legyen! (dr. Gyurkó Szilvia)

Itt a pedagógusok beszélnek!

Az én igazi portfólióm Szabolcs. Életem első, sírva megbuktatott gyermeke. Tudtam, hogy nem fog többet tudni. Akkor nem sajátos nevelési igényűnek hívták a gyengén tanulót, hanem hülyének.

8

A diákok tudtak jobbat

A témazárók mindig szóban, tételhúzással, tízperces témakidolgozási idővel történnek, hogy ezzel is felkészítsék őket az érettségi szituációra. És azt sem szeretnék, ha a készségtantárgyakat osztályoznák.

10

Az oktatásban zajlott a legnagyobb rombolás

A vizsgálat szerint elég egyértelmű a tendencia: az állam egyre nagyobb teret ad az egyházi intézményeknek. S bár legtöbbjük a szegényebb országrészekben tart fenn iskolát, ezek elsősorban a tehetősebb diákokat válogatják ki.

11

Az igazság a hazugságról

Akik a hazugság hirdetői voltak, e perctől fogva nem munkatársai többé a Magyar Rádiónak, mely ezentúl joggal viselheti Kosuth és Petőfi nevét. Mi, akik itt állunk a mikrofon előtt, mi új emberek vagyunk ezen a helyen. (Örkény István)

16

Bátori Zsolt: ütésálló a rendszer

Országos szakmai értekezletet tartott
a PSZ Gyermekvédelmi Tagozata

A gyermekvédelem területén történt változásokról beszélt **Bátori Zsolt**, az Emmi Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság főigazgatója, akit a PSZ Gyermekvédelmi Tagozata hívott szakmai konferenciára 2016. október 27-én. Az előadó meghívta a tagozat tagjait, hogy közösen látogassanak el egy vidéki gyermekotthonba, ahol nemcsak az intézmény életével, hanem innovatív pedagógiai módszerekkel is megismerkedhetnek.

Bátori Zsolt arról beszélt, hogy novembertől – egy évig tartó átalakítás után – változik a gyermekvédelem szervezeti struktúrája: 176 intézményből 106 marad. Ugyanakkor jelezte: hasonló mértékű változásra a jövőben nem kell számítani.

Egy uniós pályázat eredményeként 200-zal bővíthet azok köre, akik speciális ellátást igényelnek. A 4 milliárd forintos pályázatról rövidesen dönthetnek, így a tervek szerint 2017 végén átadhatják az új helyeket pl. Békés, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Borsod, Vas, Pest és Csongrád megyében. A főigazgató jelezte azt is: 20 éve nem volt példa arra, hogy várólisták alakuljanak ki: főként Vas, Veszprém, Somogy, Zala megyében várnak gyermekek arra, hogy nevelőszülőknél helyezték el őket.

A fórum egyik résztvevője – előzetesen, írásban – arról érdeklődött, hogy a 16 évig tartó tankötelezettség miként hat a gyermekvédelmi rendszerre, hiszen sok esetben a 14 évesek speciális gyermekvédelmi problémáit sem tudja kezelni a közoktatás. Bátori Zsolt erre azt válaszolta, hogy OKJ-s és egyéb képzéseket szerveznek a fiataloknak. Cél az, hogy elvégezzék az általános iskolát, és valamilyen szakmát szerezzenek. Tervezik, hogy képzési centrumokat hoznak létre.

Az utóbbi hetek nagy port kavart ügyeivel – például a bicskei gyermekotthonban történetekkel – kapcsolatban a főigazgató azt mondta, hogy a bántalmazás bűncselekmény, ennek gyanúját a nyomozó hatóságoknak ki kell vizsgálniuk. Utalt arra is, hogy sok panasz névtelen bejelentésként érkezik a gyermekotthonokra.

Beszélt arról is, hogy 2017-ben hasonló finanszírozási-pénzügyi feltételekkel működik majd a gyermekvédelem, mint az idei évben. A lejárt szállítói követelések aránya 1 százalék. Minden intézményben megkapják az ellátást. Előfordul, hogy a nevelőszülőknél esetenként 1–2 napos csúszással utalják a fizetésüket és az ellátmányt, de – mint fogalmazott – „elégé ütésálló” a rendszer. 6–8 százalékosnál nagyobb munkaerőhiány nincs, azok a pedagógusok, gyermekfelügyelők maradnak a rendszerben, akik elhivatottak, van pedagógiai érzékük, és elfogadják a szerepüket, de stabil működési feltételeket.

Egy Győr-Moson-Sopron megyéből érkezett résztvevő szóval tette, hogy míg a pedagógusoknak kötött munkaidejük van, a gyermekfelügyelők havonta 270–300 órát is dolgoznak. Egy szabad hétvégéjük van, de rendszeresen őket hívják be túlórázni. A főigazgató válaszában kifejtette: nem kíván beleszólni az intézmények életébe, az intézményvezetők döntéseibe. Egyébként arra is kitért, hogy a gyermekvédelem rendszere rugalmasabb, másként működik, mint pl. a KLIK. A gyermekotthonok vezetőinek munkáltatói, gazdálkodási jogkörük van, amelyet nem is akar elvonni tőlük.

A fórum végén a PSZ jogásza, munkaügyi szakértője – **dr. Selmeciné dr. Csordás Mária**, **dr. Varga Mária Beáta** és **dr. Szüdi János** – válaszoltak a résztvevők munkajogi és egyéb kérdéseire.

(A gyermekvédelem másik arcát az 5. oldalon ismerheti meg dr. Gyurkó Szilviával készült interjúnkból.)
L. J.

Amiről nem beszélünk

Ismeretlen tények a magyar oktatásról

Számos adat látott napvilágot a közelmúltban a magyar oktatási rendszerről, de néhánynak nem szentelt elég figyelmet a közösség. A T-Tudok gondozásában jelent meg egy angol nyelvű összegző tanulmány a magyar oktatási rendszerről. Az anyag többnyire a Központi Statisztikai Hivatal, az OECD, a PISA-felmérés és az Európai Unió adatai alapján tesz megállapításokat, amelyek csak az együttes képből rajzolódhatnak ki.

Finanszírozás

Azt tudtuk, hogy a 2005 óta fokozatosan csökkent a magyar oktatásra fordított állami források mértéke. Reálértéken a csökkenés 33 százalékos volt, a tanulók számának csökkenése miatt a korrigált csökkenés 10 százalékos volt 2013-ban, az utolsó ellenőrzött mérések idején.

Tanárihiány

2014-re 1,5 évvel lett idősebb a tanárok átlagéletkora, mely 45 év körüli jelenleg. A tanárok mindössze 1 százaléka aktuálisan pályakezdő a 2014-es adatok alapján, viszont a nyugdíjaskort elérők aránya évente 2,2 százalék, és akkor még nem beszélünk a pályaelhagyásról.

A vidéki oktatás minősége

Nyolcból egy diák jár más településen iskolába, mert vagy nincs iskola, vagy számára nem megfelelő a színvonal. Kiegyensúlyozatlan a vidéki oktatás minősége, nagyok az eltérések az intézmények között.

A többi tény már ismerjük: a tanárok és a diákok leterheltségének növekedése, átlagosan romló teljesítmény a nemzetközi mérésekben, erősen szegregált iskolarendszer, gyenge felzárkóztatás, a felnőtt-továbbtanulás alacsony mértéke. Előrelépés leginkább a kisgyerekek óvodába járásában mutatható ki, ami már fiatalon szocializálja a gyerekeket a közösségben való munkára és a tanulásra. *Forrás: eduline.hu*

Orbánnak írtak levelet a szegregáció miatt

24 alternatív Nobel-díjas szólította fel **Orbán Viktort**, hogy tegyen drasztikus lépéseket a magyarországi roma gyerekek iskolai elkülönítésének felszámolására – írta a Roma Sajtóközpont. Az aláírók emlékeztetik a kormányt, hogy az oktatáshoz való jog alapvető emberi jog, és ezeket olyan nemzetközi szerződések rögzítik, amelyeket Magyarország is aláírt. Ezzel szerintük nem egyeztethető össze a roma gyerekek elkülönítése az iskolákban. Mint ismert, az Európai Bizottság kötelezettségszegési eljárása Magyarország ellen az iskolai elkülönítés miatt tavasszal indult. Az aláírók névsorát a http://www.rightlivelivelihoodaward.org/wp-content/uploads/2016/11/Letter-to-Prime-Minister_Final.pdf címen olvashatják.

OLVASD, ÉS ADD TOVÁBBI!

A Pedagógusok Lapja évi előfizetési díja 5 százalék áfával 4500 forint. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek csekket postázunk. Az egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 120 000 forint, a félszemes 60 000, a negyedoldalas 30 000 forint. Minden egyes díjtételt 27 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 1. napja.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Az OKÉT tevékenységében részt vevő

Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) hivatalos hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Millei Ilona**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Béczi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Telefon/fax: 322-8464

Levél cím: 1417 Budapest, Postafiók 11

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája

1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8453

Felélős kiadó: **Galló Istvánné elnök**

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 4500 Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A PSZ ORSZÁGOS JELÖLŐ BIZOTTSÁGÁNAK FELHÍVÁSA JELÖLTÁLLÍTÁSRA

A Pedagógusok Szakszervezete Országos Ügyvivő Testülete létszáma az Alapszabályban rögzítetthez képest lecsökkent. A PSZ 2013-as tisztújító kongresszusán megválasztott ügyvivő testületi tagok közül ketten 2015-ben a PSZ Felügyelő Bizottságába kerültek megválasztásra, ezért ők összeférhetetlenség miatt, egy ÜT-tag pedig családi okok miatt mondott le ÜT-tagságáról. A soron következő kongresszusnak ezért három ÜT-tagot kell választania.

A Pedagógusok Szakszervezete Országos Jelölő Bizottsága kéri a megyei, fővárosi, járási, települési alapszervezeteket és a PSZ tagjait, hogy az Országos Ügyvivő Testületbe jelölteket állítani szíveskedjenek. (3 főt)

A jelöléseket a PSZ Választási Szabályzatában meghatározott dokumentumok (jelölő ajánlása, jelölést elfogadó nyilatkozat, a jelölt szakmai önéletrajza, hatósági bizonyítványa) csatolásával **2016. november 30-ig** kérjük az Országos Jelölő Bizottság címére (1068 Budapest, Városligeti fasor 10.) megküldeni.

A jelöltek meghallgatására 2016. december 5. és december 15. között kerül sor.

Budapest, 2016. november 3.

Vámi István sk.
OJB-elnök

ELFOGADTÁK A PSZ MEGHÍVÁSÁT, CSAK NEM JELENTÉK MEG...

Elfogadhatatlan módszernek tartja Galló Istvánné, a PSZ elnöke, hogy az Országos Vezetőség ülésére meghívott, kormányt képviselő vendégek elfogadták ugyan a meghívást, de a szakképzés változásait áttekintő rendezvényen nem jelentek meg.

A 2016. október 24-ére összehívott ülésre Galló Istvánné meghívta *Odrobina Lászlót*, az NGM szakképzésért felelős helyettes államtitkárát és *Palotás Józsefet*, a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal főigazgató-helyettesét. Mindketten elfogadták a meghívást, majd a fórum megkezdése előtt 10 perccel az NGM főosztályvezetője érkezett meg, aki arról tájékoztatta a PSZ elnökét: a helyettes államtitkár más elfoglaltsága miatt nem tudott eleget tenni a meghívásnak. A rendezvény megkezdése után e-mailben jelezte Palotás József, hogy „az NGM biztosítja az ágazatirányítás képviselőjét”. A helyzet azért is méltatlan, mert a tanácskozássra több mint 70 kolléga érkezett – az ország minden részéből –, azt remélve, hogy választ kap kérdéseire.

Az előadók helyett megjelent *Bruckner László*, az NGM főosztályvezetője mindössze 30 percet szánt arra, hogy tájékoztassa a PSZ Országos Vezetőségét, és válaszoljon a kérdésekre. Jelezte: igaz, hogy késéssel, de rövidesen megjelenik a szakképzési kerettanterv. A kabinet a szakképzési hídprogramban részt vevő tanulóknak havonta 8-10 ezer forintos ösztöndíjat tervez. Aki idén szeptemberben jelentkeztek ebbe a programba, januárig visszamenőleg megkapnák az ösztöndíjat. Kiegészítő pótlékot adnának azoknak a tanároknak, akik vállalták, hogy foglalkoznak ezekkel a gyerekekkel. A pedagógusok ösztöndíja akár 40 ezer forint is lehet havonta, és

szintén év elejétől visszamenőlegesen járna. A kormány – a szakképzés népszerűsítésére – a szakgimnáziumok tanulóinak ösztöndíjat adna.

A szakképzési normatív támogatásról szóló rendelet még nem jelent meg, jelenleg arról folyik a vita, hogy a szakképzést vállaló cégeknek nyújtott támogatás emelkedjen-e. A támogatás a 4 milliárd forintot is elérheti.

Ennél jóval nagyobb tétel – összesen 135 milliárd forint – a szakképzésben felhasználható uniós támogatás. Várhatóan a jövő év tavaszán írják ki a pályázatokat, és tervezik a tanárok informatikai képzését is.

Készül a szakképzési törvény módosítása, de elfogadását a jövő év tavaszára halasztották. Vizsgálják annak lehetőségét, hogy már a 9. évfolyamon is kössenek tanulói szerződéseket nem kötelező jelleggel. Németországi mintára a cégek azt szeretnék, hogy ők vászthassák ki, kikkel kötnek ilyen szerződést, míg a kormány azt kívánja elérni, hogy a duális képzésben részt vevő cégek már a felvételi időszakában megtalálják a tanulókat, akikkel szerződésnek. Ami a vizsgáztatási rendszert illeti: szigorítást tervez a kormány, és azt, hogy a vizsgáztatás állami monopólium legyen.

Ugyancsak német mintára jelentkezett az igény üzemek feletti képzőhelyek létrehozására: ezeket a cégek befizetéseiből hoznák létre a legmodernebb technológiai felszerelésekkel.

A PSZ Országos Vezetőségének tagjai és a meghívott vendégek konkrét problémákat soroltak: panaszkodtak arra, hogy a szakképzésben dolgozó kollégák esetenként heti 36 órát tanítanak (esti iskolában is, a fizetésükért!). Sok szakmában hiányoznak a szakoktatók. A kormány ezt úgy orvosolná, hogy pl. a mérnökképzést államilag finanszírozottá tenné – mondta Bruckner László. Visszatérő panasz volt, hogy a szakképzésben tanulók alig tudnak írni-olvasni, tehát nem alkalmasak arra, hogy a kormány elvárásainak megfelelően versenyképes szakmát szerezzenek. Emiatt a pedagógusok is frusztráltak, elmenekülnek, mert a szakképzést – ahogy egyikük fogalmazott – szakmailag temetőnek tartják. Kifogásolták, hogy a komplex természettudományos tárgyak közül egyiket a másik rovására oktatják, a tanárok nincsenek felkészítve ilyen egységes tárgy tanítására – ilyen képzés sincs –, ráadásul tankönyv sem segíti őket.

A főosztályvezető a kritikákra azt válaszolta, hogy a változás üteme nem lesz lassabb a jövőben sem, az élet is gyorsan változik. Hiány van szakképzett munkaerőből az országban, ami veszélyezteti a gazdasági növekedést is, ezért azonnali lépésekre van szükség.

Arra nem tudott válaszolni, hogy kollektív szerződés megkötésére van-e lehetőség a szakképző centrumokban, ez nem az ő kompetenciája. Az kérte, hogy a fórum résztvevői a kérdéseket írásban juttassák el hozzá.

ERZSÉBET-UTALVÁNY A DAJKÁKNAK

Miért jó, miért érdemes szakszervezeti tagnak lenni Fejér megyében?

A Pedagógusok Szakszervezetének az egész ágazatra kiható, országosan eredményes érdekvédelmi tevékenysége mellett a megyében sok olyan apró eredményt tudtunk elérni, amely tagmegtartó erőként működött és működik a mai napig. Ezek az önkormányzatok költségvetésétől és az érdekegyeztetések során felmerülő problémák fogadóképességétől függően születtek helyi szinten.

A sok közül csak néhányat említenék meg: 2007–2013 között nem zártak be intézményeket, nem volt nagyarányú elbocsátás, az órabérek 2013-ig a „től-ig” határon belül átlagosan számolták. De ezek közé tartozott a továbbképzések támogatása, a jutalmazás, a vezetői munkaközösség támogatása továbbképzéseken, az intézményfelújítások, a diáksport támogatása, a tanácsosi címek adományozása. Természetesen lehetne sorolni a kicsi, de egyes területeknek oly fontos intézkedéseket is. Ezeket 2013 januárjától már csak az önkormányzatoknál maradt munkavállalók élvezhetik. Reméljük, hogy még sokáig élvezni is fogják!

A sikerekről

Hadd számoljak be a legfrissebb sikerről: Székesfehérvár Önkormányzata a PSZ kezdeményezésére Székesfehérváron immár negyedik éve a béren kívüli juttatás mellett egyszeri 10 ezer forintos Erzsébet-utalványt ad a dajkáknak és technikai dolgozóknak. Az Emlékdiplomák átadását, a PSZ Nyugdíjas Tagozatának karácsonyát pedig már több évtizede együtt rendezzi meg a PSZ és Székesfehérvár Önkormányzata. Az események finanszírozásában az önkormányzat példamutatóan támogatja a PSZ Fejér Megyei Szervezetét.

Szendreiné Borszéki Mária, a PSZ Fejér Megyei Szervezete Nyugdíjas Tagozatának vezetője irigylésre méltóan irányítja és gardírozza tagjait, akiknek átlagéletkora 80 év fölött jár! Hetenkénti programjaik korukat meghazudtoló módon érdekesek és izgalmasak! Reméljük, még sokáig együtt tudunk örülni a programoknak!

A gondokról

Ez az aktív dolgozóknál már sajnos nem mondható el. Jó, hogyha egy évben az értekezleteken kívül egy-két ilyen programot be tudnak iktatni szervezeti életükbe. Pedig egymás megismerésére, a tagszervezésre is ezek a rendezvények lennének a legalkalmasabbak!

A települések érdekegyeztető fórumai mellett a megyeszékhelyen működik a triparti, háromoldalú érdekegyeztetés, a Székesfehérvári Érdekegyeztető Fórum. A tanácskozási jelleg ellenére azután, hogy felvetjük a problémákat, sokszor pozitív döntés születik.

Amióta 2013-tól a fenntartói szintek szerint folyamatosan fől-szabdallják az oktatás területeit, sajnos az egység, a szolidaritás is gyengül. Nehezebben tudunk eredményeket elérni. A törvényi változások sokasága, azok nem egységes értelmezése, a viszonylagos állandóság hiánya – és még lehetne sorolni a különböző okokat – bizonytalanná, fáradttá, fásulttá teszi az oktatásban dolgozókat. Nagy a bérfeszültség a pedagógusok és az oktatást segítők között. Mégis sokan lemondanak a szakszervezeti mozgalom jobbító lehetőségeiről. Miért? Választ adni nehéz.

A legfőbb cél

A megyében a legfőbb cél a szakszervezeti mozgalom megerősítése, a tagok megtartása, új tagok, fiatalok bekapcsolása a mozga-

lomba. Végre mindenkinek meg kellene értenie, hogy már csak egy olyan törvényes út van, ahol a munkavállalók érdekeit érvényesíteni tudjuk: ez pedig a szakszervezet! De csak akkor érvényesíthető, ha sokan vagyunk, és közösen lépünk fel, közös célokat akarunk megvalósítani.

Néhány szó a feladatokról. A tanévkezdés nehézségei után a Klik- és a Szakképzési Centrumokban képviselőt ellátó PSZ-tisztségre választunk alkalmas szakszervezeti tagot. Az ő továbbképzésükre decemberben kerül sor. Fontos felkészülni a települések költségvetési tárgyalásaira, hogy azokat az eddigi, béren kívüli és egyéb juttatásokat, amelyeket még az önkormányzatok és a PSZ képviselői közötti megállapodásban biztosítani tudtak, a jövő évben is megkapják az óvodai és technikai dolgozók. A megyénkben egyébként is minden évben kiemelt szerepet kap az óvodai dajkák és technikai dolgozók bérének vagy béren kívüli juttatásainak kérdése.

Hogyan tovább?

Továbbra is jelen vagyunk a vezetői értekezleteken, hogy meggyőzzük az intézményvezetőket a szakszervezet jelenlétének fontosságáról, az intézményi, tantestületi vagy alkalmazotti értekezleteken érvelünk a szakszervezet mellett. A vezetők pozitív hozzáállása a mozgalomhoz sokban segíti az alapszervezetek létrehozását és fennmaradását, tagmegtartását. Titkári értekezleteinkre az intézményvezetőket is meghívjuk, ahogy azokat a kollégákat is, akik nem szakszervezeti tagok, munkahelyükön nincs alapszervezet. Ezt évről évre minden területen újból és újból megpróbáljuk. Sajnos nem mindig kudarcmentes ez a munka, de azért vannak sikereink is.

Sok kérdés vetődik fel alapszervezeti titkárainkban, hogyan tovább? Próbálnak, próbálunk tagokat megtartani, beszervezni, de ehhez már nem mindig elég a személyes varázs. Sok feladat és nehéz út áll előttünk!

Mi mégis derűlátók vagyunk, hiszen a nagyobb városainkban és településeinkben még mindig eredményesnek mondható az érdekegyeztetés! Akkor is, ha különböző, ám mégiscsak kézzelfogható eredményeket tudunk felmutatni. Az országos eredmények mellett ezek adnak erőt a további lépésekhez!

*Jámbor Ferencné,
a PSZ Fejér megyei elnöke*

Az „Itt a szakszervezet beszél!” című rovatunkban eddig Hajdú-Bihar megye szakszervezeti életével ismerkedhettek meg közelebbről. Ebben a számunkban Fejér megye számol be az elért sikerekről, a meglevő gondokról és arról, hogy legfőbb céljuk megértetni mindenkivel, hogy már csak egy olyan törvényes út van, ahol a munkavállalók érdekeit érvényesíteni lehet, ez pedig a szakszervezet! Ám csak akkor, ha sokan sorakoznak fel mögötte! Következő számunkban Budapest szakszervezeti életét mutatjuk be.

JÖVŐNK ZÁLOGÁT SENKI NEM AKARJA KIVÁLTANI A ZACIBÓL

Dr. Gyurkó Szilvia: „Legyen közös ügyünk a gyerekek szexuális erőszak elleni védelme!”

Magyarországon elképesztően sok bűncselekményt követnek el a 14 év alatti gyerekek ellen. Ez év szeptemberéig 105 szexuális erőszakkal kapcsolatos vizsgálatot zártak le, és 17 gyermek halt erőszakos halált. Azóta szinte nem telt el úgy hét, hogy ne röppest volna föl újabb és újabb hasonlóan elborzasztó hír. A Hintalovon Alapítvány az áldozatok segítése érdekében petíciót indított a gyerekeket érintő erőszak ellen, amit megjelenése után két órával már közel 900, egy hét alatt pedig közel 4000 ember írt alá. Ezt az utolsó parlamenti napig bárki megteheti a www.hintalovon.hu, valamint a www.facebook.com/hintalovon emailcímen. Az alapítvány vezetőjével, **dr. Gyurkó Szilvia** gyerekjogással, gyermekvédelmi szakemberrel beszélgettünk.

– **Mi volt Hintalovon Alapítvány célja a petícióval?**

– Az, hogy felhívjuk a társadalom és az állami szervek figyelmét arra, hogy a gyerekekkel szembeni bántalmazás, a gyerekekkel szembeni szexuális erőszak közös ügyünk. Az elmúlt másfél évben gyakorlatilag egymást érték a botrányok, mind megírták a sajtót, majd érdemben nem változott utána semmi. Ezeket az ügyeket csak rendszerszinten lehet jól megoldani. Azt követeljük, mondódjon ki, hogy ez közös ügy, mondódjon ki, hogy a jelenlegi rendszer nem megfelelő. Vállaljon az állam felelősséget ezért a területért! Jelenleg egyetlenegy civil szervezet van, amelyik szexuális erőszaknak áldozatul esett gyerekeknek speciális segítséget nyújt. Pedig ez egy állami feladat kellene legyen!

– **Ez a civil szervezet a Hintalovon Alapítvány?**

– Az ESZTER Alapítvány az egyetlen olyan civil szervezet, amelynek az a küldetése, hogy szexuális erőszak gyermek és felnőtt áldozatainak nyújtson pszichológiai és jogi segítséget. Sajnos azonban az ESZTER már egy ideje forráshiány miatt nem működik. A Hintalovon Alapítvány eseti jelleggel fogad ilyen ügyeket, és nagyon beszédes adat, hogy még úgy is minden héten érkezik hozzánk két-három új megkeresés, hogy soha sehol nem hirdetjük ezt. Hatalmas a hiány ezen a területen. Mi sok visszajelzést adunk arra, hogy ebből a szempontból miért működik rosszul a gyermekvédelem, az igazságszolgáltatás. Ám valódi változás nem történik. A problémát csak jogszabályalkotással nem lehet megoldani. Úgyhogy mi azt kérjük, hogy legyen egy parlamenti vitanap, ahol politikai, államilag artikulált elköteleződés van arra, hogy ezen a területen tenni kell valamit, és hogy ez össztársadalmi összefogás kell hogy legyen!

Kérjük, hogy a már aláírt nemzetközi egyezményeket – amelyek közül a gyerekek szexuális kizsákmányolása ellen fellépő Lanzarote-i Egyezmény a legfontosabb, mert benne van az áldozatsegítés, a gyerekbarát eljárás, a gyerekprostitúta kezelése – tartásuk be! Szeretnénk elérni azt is, hogy az állami

oktatási rendszerben legyen felkészült szakember, aki megfelelő órászámban tudja alakítani a gyerekek egészséges énképét, testképét, érzelmi biztonságát, aki tudja, hogy a kapcsolatokról és a szexualitásról szerzett tudás fontos része annak, hogy a gyerek felismeri-e, ha a felnőttek vagy akár kortársai szexuálisan bántalmazták, és azt is, tud-e időben segítségért kiáltani.

– **Nincs ilyen felkészítés a ma oktatásában?**

– Ez a fajta érzelmiintelligencia-támogatás jelenleg hiányzik az oktatásban, és a gyerek általában nem kapja meg a családjában sem. Ez elképesztően veszélyes! Főleg azért, mert a másik oldalon az adatokból látjuk, hogy nagyon sok az SNI-s gyerek, nagyon sok, akinek gyógypedagógiai támogatásra lenne szüksége, rengeteg gyerek küzd depresszióval, olyan mentálhigiénés betegségekkel, amelyekhez szakmai ellátás kell. Ez pedagógiai módszertannal, technikával nem megoldható történet, ehhez pluszerőforrásokat kell allokálni! Jelenleg az iskolák le vannak csupaszítva. Pedig hatalmas szükség lenne olyan felnőttekre, akikkel bizalmi kapcsolatot tudnak kialakítani a gyerekek az iskolákban, mint a gyermekvédelmi felelős, az iskolapszichológus, a szociális munkás, a gyógypedagógus. Olyan segítő hálózat kellene, amelynek csak a platformja az iskola, mert ott éri el a gyereket, de ez a fajta segítőmunka nem ott folyik. És legalább akkor támogatás kell a pedagógusoknak, mint amekkora a gyerekeknek, mert jelenleg mind a ketten eszköztelennek érzik magukat ebben a helyzetben.

– **Mennyire lyukas a gyermekvédelmi háló?**

– Ha az iskolák oldaláról nézzük, akkor azt látjuk, hogy nagyon jó eséllyel kipotyognak belőle a gyerekek. A gyermekvédelmi hálózat elviekben úgy lett felépítve, mint egy piramis.

Az alján van, a legszélesebben, az általános megelőzés szintje, ez a gyermekvédelmi alapellátás. Ebbe beletartoznak a gyerekjóléti szolgálatok, a nevelési tanácsadók, a családsegítők, a védőnői hálózat, az egészségügy, az oktatás, a gyermekvédelem. Ennek minden gyereket el kellene érnie, fel kellene ismernie, ha a

családban van valami gyereknevelési probléma, vagy ha a gyerekek olyan szükséglete van, amiben segíteni kell a szülőket. Erre épül fel a következő szint, az, ami azt mondja, hogy vannak veszélyeztetett gyerekek, és közvetlenül nekik, családjuknak nyújt speciális támogatást. Ez a családsegítés, a családsegítés, amit részben az alapellátás intézményei csinálnak, részben pedig speciális intézmények. És az egésznek a csúcán van a szakellátás, amikor a gyerek veszélyeztetettsége annyira megnő a saját családjában, hogy ott már nem tartható, ki kell emelni onnan. Ők az a 23 ezer gyerek évente, akik a családjukon kívül nevelkednek, mert máshogy nem biztosítható a biztonságuk. Ez van a jogszabályokban.

– **És a gyakorlatban?**

– Ehhez képest a gyakorlat csúcsára állított háromszöggént működik, amiben azt látjuk, hogy az alapellátás gyakorlatilag nem tud a megelőzéssel foglalkozni, akkor avatkozik be, amikor már baj van, amikor már érkezik a jelzés arról, hogy a gyereket bántalmazták, elhanyagolják, hogy lakás- és megélhetési problémák vannak. Már védelembe kell venni a gyereket, mert veszélyeztetett. A középső sáv nagyon sokszor ki is marad. A pedagógusok gyakran azért nem kommunikálják a gyermekvédelem felé a gyerek problémáját, mert az a tapasztalatuk, hogy nincs ez a fajta lépcsőzetesség. A gyermekvédelem gyakran nem vállalja a kockázatot és a felelősséget arra, hogy a gyereket családban tartva gondoskodjon róla és segítse őt.

Úgyhogy az egész rendszer a csúcán billeg, és igazából nincs általános prevenció. Emiatt nagyon nagy hibaszázalékkal működik a rendszer. Vannak, akik kiesnek, vannak, akik bele sem kerülnek. Ráadásul az elmúlt két év nagyon rossz tendenciája, hogy alapvetően számháború zajlik. A statisztikák szintjén csökken a veszélyeztetett gyerekek száma, miközben a védelembe vettek száma nő, ami azt mutatja, hogy éves szinten körülbelül 50 ezer gyerek tűnik el a gyermekvédelem látóköréből.

(Folytatás a 6. oldalon)

JÖVŐNK ZÁLOGÁT SENKI NEM AKARJA KIVÁLTANI A ZACIBÓL

(Folytatás az 5. oldalról)

Ez részben a szervezeti átalakítások miatt van, részben azért, mert a források elégtelenek arra, hogy a gyermekvédelemben dolgozók el-
lássák az alapvető munkájukat. Ezzel a hihe-
tetlenül rossz adattal nagyon fontos foglal-
kozni! Ugyanis pont azok a gyerekek tűnnek el
a rendszerből, akiknél még esély lenne arra,
hogy a saját családjukban megerősítve kap-
hassanak segítséget, és ne kelljen kiemelni
őket onnan.

– **Magyarországon tényleg minden másod-
dik gyermeket bántalmaznak?**

– Minden második magyar gyerek azt
gondolja, hogy az rendben van, ha őt meg-
ütik. A magyar gyerekek közül minden tize-
dik van közvetlen bántalmazásnak kitéve.
Ezek UNICEF-statisztikák. Azért nehéz ezekkel
a számokkal dolgozni, mert ezen a területen
nagyon nagy a latencia. A fizikai erőszakot
most már többé-kevésbé be tudjuk azono-
sítani, és van nagyon komoly, zéró tolerancia a
testi fenyegetéssel szemben. Ehhez képest az
érzelmi bántalmazásnak még mindig nincs
definíciója. 2013-ban volt egy esély arra, hogy
bekerül a büntető törvénykönyvbe, de pont
azért nem engedték, mert nem volt elég
pontosan definiálva, hogy mit nevezünk érzel-
mi bántalmazásnak. A szociális munkában, a
pszichológiában értjük, hogy az, amikor a
gyerek önbecsülése, önértékelése, a szülő
rideg magatartása, a szeretetlenség, a nem
odafordulás, az elutasítás, a verbális bántal-
mazások miatt szenved csorbát. Ezt érzelmi-
bántalmazás-csomagnak tekintjük. De ezzel
még mindig nem tudunk mit kezdeni, csak
tippelgetünk, hogy körülbelül a gyerekek hány
százaléka lehet ilyen helyzetben. Ami az ér-
zelmi bántalmazásnál egy kézzelfoghatóbb dol-
log, és ennek van is lenyomata a jogszabályok-
ban, ez a válás után a kapcsolattartás akadá-
lyozása. Nem fizikai erőszak, de bántalma-
zásnak tekintjük, amikor a gyermeket sziszte-
matikusan a másik szülő, jellemzően a külön
élő ellen nevelik, és megpróbálják elérni nála,
hogy elutasító legyen. Ez érzelmi bántalmazás.

– **Az emberiség általában mindig kincsnek,
a jövő letéteményesének tekintette a gyere-
keket. Ön gyerekjogásként, gyermekvé-
delmi szakemberként hogy látja, így van ez
most is?**

– Nagyon sokan azt mondják – mert azt
mondják a politikusok is –, hogy a jövőnk zá-
loga a gyerek. Csakhogy a gyerek egy olyan

zálog, amit senki sem nagyon akar kiváltani a
zaciból. Mert ahhoz, hogy a gyerek tényleg a
jövőnk záloga lehessen, investálni kellene
bele. És jelenleg azt látjuk, hogy pont azokra a
területekre nincs befektetés, amelyek el-
képzelhetően hiányolják az anyagi, tárgyi, szemé-
lyi erőforrásokat! Életveszélyes játék, ami az ok-
tatási rendszerrel, ami a gyermekvédelemmel
történik, és igazából borítékolható nehézségei
vannak. Csak példaként: a tankötelezettség
korhatára 16 évre történő leszállításának
egyes következménye a fiatalok munká-
nélküliség megnövekedett aránya, a gyerekek,
a fiatal felnőttek rossz munkaerőpiaci hely-
zete, amihez alacsony szocioökonómiai stá-
tus, alacsony társadalmi státusz kapcsolódik.
Ezek olyan időzített bombák, amelyek oda-
vezetnek, hogy 20 év múlva – amellett, hogy a
nyugdíjrendszerünk egy nem létező fogalom
lesz – olyan belső feszültség keletkezik a társa-
dalomban, ami az arcunkba fog visszacsá-
pódni. És nem azokéba, akik most ezeket a
döntéseket felelőtlenül meghozták. De az ok-
tatási rendszer folyamatos átalakítása is ilyen
hatású. A gyermekvédelmi törvény, amivel én
dolgozom, a megalkotása óta (19 év alatt)
több mint 6500 alkalommal változott. Ha ezt
átlagolom, minden második héten volt olyan
paragrafushely, ami megváltozott. És így van a
közoktatásban is, ott is folyamatosan változó
keretek vannak. Az embernek ilyen esetben
általában két lehetősége van: az egyik, hogy
megőrül, a másik, hogy azt mondja, hogy nem
követem a jogszabályi kereteket, bármi törté-
nik a jogszabályokkal, én a saját belső elveimet
követem. Ami megint kockázatos, mert azok
vagy jók, vagy nem jók. Ez az egyik probléma.
A másik, hogy hogyan fogja az a pedagógus
elvárni a gyerekektől, hogy legyenek szabá-
lykövetők, aki saját maga azt mondja, mindegy,
hogy mi van a jogszabályban, én úgy műkö-
döm, ahogy működni akarok. Vagyis ez egy
nagyon-nagyon zsarnoki rendszer, ami elké-
pesztő frusztrációt okoz annak, aki szakmailag
jól szeretne működni, és ehhez így meg kell
hasonulnia.

– **Most ismét módosítani akarják a gyer-
mekvédelmi törvényt, méghozzá úgy, hogy
rögtön súlyos veszélyeztetésnek számít, ha
valaki nem működik együtt a gyermekvé-
delmi jelzőrendszer tagjaival. Erről mi a vé-
leménye?**

– A tervezet nettó szigorítást tartalmaz, ami-
nek eredményeként a szülőktől akár el is lehet
venni a gyermeket, ha nem engedi be a védő-

nőt, vagy nem működik együtt a gyerekorvos-
sal. Ez sok szempontból veszélyes irány, hiszen
egy segítő szolgáltatáshoz kapcsol brutális
szankciót, miközben semmit nem kezd a
szakma olyan alapvető problémáival, amik
eddig is bizonyíthatóan a legkomolyabb gátjai
voltak a jelzőrendszernek. Ilyen például, hogy
van-e elegendő szakember, ők mennyire fel-
készültek, képzettek, a formális együttműkö-
dések és beavatkozások túl milyen érdemi
segítség tudnak nyújtani stb. Téved, aki azt
gondolja, hogy a büntetés „lebegtetésével”
lehet az embereket valódi kooperációra kész-
tetni.

– **Az is a közelmúlt egyik törvényi változta-
tása, hogy a kormány a jelenlegi 16 évről 18
évre emelné fel a közmunka alsó korhatárát.
Az indoklás pedig az, hogy a fiatalok az iskola
befejezése helyett közmunkásnak állnak,
holott a munka világába a képzésen keresz-
tül vezet az út. Ez helyes döntés?**

– Egyáltalán nem! Ez játék a szavakkal és
játék a számokkal. Nagyon sokszor látjuk,
hogy a valódi helyett csak látszólagos
problémafelismerés és megoldás születik.
Valóban nagyon rossz, hogyha sok fiatal van
köz munkában, de ha most megtiltjuk, hogy
odakerüljenek, akkor semmi mást nem csi-
nálunk, mint egy rossz és egy még rosszabb
megoldás között mozdulunk el. Az a meg-
gondolatlanság, hogy gyerekek és aztán fiatal
felnőttek egy olyan oktatási csatornába ke-
rüljenek be, amelyből gyakorlatilag zéró esé-
lyük van arra, hogy visszakérüljenek az okta-
tásba vagy a munkaerőpiacon mobilak le-
gyenek.

Ez a fajta perifériára szorítás azt erősíti,
hogy a gyerek legnagyobb eséllyel a saját
szülei státuszát ismétli meg. „Aki szegény, az
a legszegényebb.” A következmény, hogy
leszakadó régiók lesznek, amelyek újrate-
melik saját magukat. Olyan gócpontokat ala-
kítunk ki, ahol ezeknek az embereknek tíz év
múlva tényleg nem lesz más esélyük, mint
segélyekből és támogatott munkavégzésből
élni. Erre nem tudok higgadtan reagálni, mert
ez bele van kódolva az életünk elkövetkező
25 évébe. Ezzel pedig az elkövetkező évtize-
dekre az ország versenyképessége, a társa-
dalmi jólét gyakorlatilag el van intézve. És
ahelyett, hogy szembesülnének azzal, hogy
ez egy rossz döntés volt, és korrigálnának,
megy ez a mismásolás.

(Folytatás a 7. oldalon)

JÖVŐNK ZÁLOGÁT SENKI NEM AKARJA KIVÁLTANI A ZACIBÓL

(Folytatás a 6. oldalról)

Csak ne látszódjanak! Ami lehet, hogy a statisztika szintjén jól néz ki, mert 1500 kilométerrel arrébb, Brüsszelből nem látszik, hogy ez valójában mit jelent, de ez olyan felelőtlen magatartás, amit egyszerűen nem lehetne higgadtan nézni!

– **Ahogy azt sem, hogy nálunk szinte mindennap megjelenik egy hír bántalmazott gyerekről. Valóban megnőtt ezeknek az eseteknek a száma?**

– Ez kettős dolog. Egyrészt csökkent társadalmi szinten a tolerancia, sokkal több mindent észreveszünk, mint amit észrevettünk volna 20-30 évvel ezelőtt. Másrészt a médiát nyilván nem érik el azok a hírek, amelyek kevésbé véresek, kevésbé szexuálisak, kevésbé abuzívak. Van egyfajta felülreprezentáltságuk a nagyon súlyos ügyeknek, ami miatt kialakulhat bennünk az a fajta képzet, hogy több ilyen ügy fordul elő. A statisztikák azt mutatják, hogy ezekben a számokban igazából nincs megugrás. A latencia csökkent.

– **A statisztikák szerint évente 30 gyermek hal meg Magyarországon bántalmazás miatt. Ez rettenetesen nagy szám...**

– És ebben nincsenek benne azok, akik úgynevezett rázottgyerek-szindrómában halnak meg. Ezt nem tudja felismerni sok orvos, hiszen nem része az orvosképzésnek. Miközben azokban az országokban, ahol tanítják – így például az Egyesült Királyságban – az látszik, hogy a 0-3 éves gyerekeknél vezető halálok a rázottgyerek-szindróma. Magyarországon még csak adatunk sincs arról, hogy hány gyermek hal meg ebben.

– **Egyáltalán kiből lesz bántalmazó, abból, akit gyerekkorában szintén bántottak?**

– A mintáink nagyon erősen meghatároznak minket, de nem automatizmus, hogy az, aki bántalmazott volt gyerekként, úgy megtanulja az erőszak nyelvét, hogy aztán felnőttként bántalmazó lesz maga is. Van másik kimenet is, hogy valaki bántalmazott volt, az áldozati szerepre tanul rá, és aztán felnőttként újra azzá válik. Ami igazából fontos ebben a „kiből lesz bántalmazó?” kérdésben, az az, amiről még mindig nagyon keveset tudunk: a reziliencia. (Általános értelemben rugalmas ellenállási képességet jelent, a pszichológiában pedig azt a képességet jelöli, hogy az ember gyorsan vissza tudja nyerni eredeti, jó állapotát

testi-lelki szenvedés, illetve nehéz élethelyzetek átélése után – a szerk.) Nem tudjuk, miért van az, hogy nagyon sok mindenki nem lesz bántalmazó akkor sem, ha gyerekként megkapta azt a csomagot, ami miatt törvényszerűnek kellett volna lennie, hogy ő is az legyen. Egy biztos tétel van – és ez egyébként megint visszamutat az oktatási rendszerre meg az iskolákra –, ha a gyerek környezetében van egy olyan felnőtt, akivel bizalmi kapcsolatot tud kiépíteni, az hihetetlen mód megnöveli az ellenálló képességét minden olyan bántalmazással szemben, amelyet a saját családjában él meg, vagy olyanoktól szenved el, akiknek épp hogy vigyázniuk kellene rá.

– **Tanítták ezt a leendő pedagógusoknak? Egyáltalán, honnan szerezhetnek valamiféle tudást arról, hogy mit is kell csinálni?**

– Ez a gyermekvédelmi törvény megszületése óta folyamatos feladat. Valamelyik civil szervezet körülbelül ötvenként átnézi a pedagógusoktatás tananyagait, és mindannyiszor leírja, hogy a gyerekbántalmazás tüneteinek a felismerése nem része a pedagógusképzésnek. Ahogy az sem, hogy ezzel kapcsolatban a gyermekvédelmi rendszert hogyan lehet működtetni, és a kollégának mint a gyerekvédelmi jelzőrendszer tagjának milyen kompetenciája van. Nem neki kell nyomoznia, kideríteni, hogy mi az igazság, de nagyon fontos jeleznie. Ez a tudás – ahogy egyébként a gyerekeknek a jogokról való tudása is – abszolút hiányzik a pedagógia eszköztárából. Nagyon sok pedagógus fél is a gyerekjogoktól, mert azt gondolja, hogyha az kimondódik, akkor az az ő kárára megy. Miközben ez nincs így. Sokszor látjuk, hogy a gyerekek is rosszul használják a gyerekjog kifejezést, mert hallották valahol, és mindenre ráragasztják. Ilyenkor nagy lesz a frusztráció, mert a pedagógus sem tudja, hogy valójában mihez van a gyerekek joga. Az a tiszta helyzet, ha a gyerek is és a pedagógus is tudja, hogy milyen jogai vannak, neki magának meg a másik félnek. Akkor működhet az a fajta mintázat, hogy ameddig az én jogom terjed, az pont az a sáv, ahonnan a másik joga kezdődik. Nagyon fontos annak tudása, hogy mindannyian egyenlők vagyunk, mindannyiunknak ugyanolyan jogaink vannak, respektáljuk egymás jogait.

– **De mostanában mintha nem eszerint élnénk...**

– Mert erőből próbálunk helyzeteket megoldani. Mert ezt látjuk az államigazgatásban, a

politikában, a munkahelyünkön. Erőből politizálunk, erőből kommunikálunk, erőből alkotunk jogszabályokat. Ez pedig nem a megértés, az előkészítés, a felkészültség, a bevonás, a partnerség, ami lehet, hogy lassabb, de hatékonyságát meg értékét tekintve teljesen más folyamatokat mozdít meg.

– **Tulajdonképpen ez pénz vagy szemlélet kérdése?**

– Szerintem szemlélet és attitűd kérdése. Jogszabályt alkotni pont 3 forint 50 fillér, csak a tinta meg a papír kell hozzá. De a gyerekbántalmazások megelőzéséhez nem elég a jogszabály, főleg, ha az, aki ott van a frontvonalban, eszköztelen! Micsoda hipokrita és álszent rendszer az, ahol azok a szervezetek, amelyek valaha átvilágították akár a gyerekvédelmet, akár az oktatási rendszert, szó szerint azt írják le, hogy a jogszabályok elfogadása után nem állnak rendelkezésre azok az anyagi, tárgyi, személyi erőforrások, amelyek a végrehajtáshoz szükségesek lettek volna. Nem is volt esély arra, hogy kiderüljön, hogy a gyermekvédelmi törvénynek ez a struktúrája működésképes-e, mert sosem volt annyi ember, annyi erőforrás, annyi tudás, amennyi ehhez kellett volna. Egy hatékonyan működő struktúrához pénz, páripa, fegyver kell, személyi, anyagi, tárgyi erőforrások!

– **Ebben segítene a petícióban követelt parlamenti vitanap?**

– Megkeressük a parlamenti képviselőket azért, hogy ők is segítség belülről ezt a vitanapot. Bízom benne, hogy megvalósul! Ugyanakkor nem fűzök hozzá vérmes reményeket, de azt gondolom, hogyha két óra alatt közel 900 ember aláír egy petíciót, az rengeteget jelent. Azt jelenti, hogy felszínen van ez a dolog, és az emberek úgy gondolják, ha mást nem is tudunk csinálni, akkor legalább tiltakozunk! Az, amit a Hintalovon Alapítvány csinál, egy icipici, de nagyon konkrét segítség a szexedukációban, ami része a szexuális erőszak megelőzésének. Ahogy abban is, hogy dolgok a közbeszéd részévé váljanak. Ez már segítség lehet! Ez egy ideológiától, pártpolitikától független kérdés. Nem gondolom, hogy a politikusok fogják megoldani, de azt nagyon fontosnak érezném, hogy ők valamit kimondjanak! Ha nem teszik, az is tanulságos.

– **Nagyon szépen köszönöm!**

Millei Ilona

EMBERSÉGRE NEVELNI KELL!

Egy tanító néni különleges portfóliója

38 év tanítói munkám után ítéletet hoztak. Besorolásom PEDAGÓGUS I. Nem kevesebbet kérnek tőlem, mint ennyi idő után bizonyítsam, hogy alkalmas voltam tanítónak. Íme, egy élet munkája röviden?!

1976-ban szakdolgozat írása miatt jelentkeztem be szülőfalum iskolájába. Kiderült, hogy szeptembertől mint képesítés nélküli munkába is állhatok.

28 elsőst kaptam. Volt köztük csendes, szerény, de eleven is. Az első szülői értekezleten őszintén beszéltem minden szülővel. Másnap az egyik eleven fiúcska 120 kg-os anyukája megjelent egy óriási fakanállal. Letette az asztalomra, s így szólt a kicsikhez: „Ha valakivel gond lesz, a tanító néni nyugodtan használja a fakanalat.” Minden gyerek tudta, mire való, s nekem nem kellett elővenni.

„A szögeket vegye meg a koporsójába”

Második éve tanítottam, amikor szeptember 10-e körül megjelent egy apuka, s vele egy kisfiú. A gyereken ruha alig. Táská sehol, madzaggal átkötött csomaggal a hóna alatt. Az volt a felszerelés. Jött a tél, de kabát, csizma nem volt. Mentem segélyért a tanácselnökhöz. Mikor a ruha méretét kérdeztem, s elmondtam, hogy vehetünk a gyerekek felszerelést, az ittas apuka közölte velem, „a szögeket vegye meg a koporsójába”. Körülálltuk az udvari nagy fejszét, az igazgató, a kirendelt munkásőr és én. Végül lett ruha, cipő és iskolatáska is.

Na, meg szerelem. Apuka a tanító néninek csapta a szelet. A gyerekek vett színesekkel rajzolta a képeket, s küldte rendületlenül.

A tavasz folyamán bemutató foglalkozást tartottam – volna. Imike haja ugyanis igencsak megnőtt, s koszos, gondozatlan volt az egész gyerekek. Elmondtam neki, hogy másnap vendég tanító néni és bácsik érkeznek, s szeretném, ha ő is rendezett lenne.

Másnap a bemutató órán a 25-30 kolléga Imikével volt elfoglalva. Apuka úgy döntött, haját vág a gyerekeknek. Vélhetően fejébe húzott egy lábast, s ami kilógott, azt leborotválta. Ekkor 1978-at írtunk. Mindenkít „lenyűgözött” a látvány.

„A 38 év alatt kétszer a kezem is eljárt”

Miközben tanítottam, s diplomát szereztem, emellett pályázatokat írtam. TDK (Tudományos Diákköri) országos rendezvényeken vettem részt, hol Zánkán, hol Miskolcon.

Teltek az évek, s én is számot vettem. Több mint 350 gyereknek voltam első tanító nénije. A 38 év alatt kétszer a kezem is eljárt. Első alkalommal egy fiúcska fenekére húztam 1980-ban, miután a kitárt emeleti ablakba ülve, kifelé lógatva lábait közölte, hogy kiugrik. Tudtam, ha rákiabálok, megteszi. Ezért odaugrottam, lekaptam az ablakpárkányról, s a fenekére húztam. Délután az apukának elmondtam a dolgot. Nem feljelentett, hanem közölte: „Jól tette.” Életem legjobb húzása volt. A gyerekek tudták: „Terike néni szigorú.” Többet nem volt gond az ügyelet.

Másodszor kb. 20 évvel ezelőtt egy volt elsősom hozott ki a sodromból. 8. osztályos volt, amikor valamiért bekopogott a nevelőibe. Én nyitottam ajtót, s mivel nem volt, amit kért, sarkon fordulva megszólalt: „B...a meg.” Utánaszóltam, s ahogy megfordult, szájon teremtettem, de a java ezután jött. Én 152 cm magas vagyok. A srác akkor volt 170 cm. A kollégák kuncogva hallgatták – hisz a nyaklevest nem látták –, amint azt kiabálom: „Vedd tudomásul, ha sámlira kell állnom, akkor is megpofozlak, mert nem ezért tanítottalak két évig, hogy velem így beszélj.” Egyike lett azon tanítványaimnak, aki felnőttként is messziről köszönt.

„Azt, hogy mindent tud, az írásbeli munkáiból tudtam”

Négy komolyabb gyermekbalesetem is volt. A 90-es években távollétemben egyik tanítványom szó szerint kidobta a másik szemét. Én továbbképzésre utaztam, havas idő lévén a gyerekek hógolyóztak, s a hógolyóba kő keveredhetett. A fiú sajnos egyik szemére

megvakult. Azóta nálam nincs hócsata a szünetekben. Van hógolyóval célba dobás, van távolba dobás, de az ördög nem alszik. A ma már felnőtt két fiattal most is jó a kapcsolat, de annak ellenére, hogy nem tehettem a balesetről, a lelki teher megmaradt.

A másik baleset az osztályteremben történt. Egy jó súlyban lévő fiúcska úgy esett el, hogy a homloka felrepedt, s össze kellett varrni. Sajnos autóbalesetben elhunyt 20 évesen.

A harmadik esetben a függőnyt a feldobott sapkája miatt rázó gyerek lábfejebe állt bele a vasrúd. Ma már háromszoros apuka, de ha találkozunk, még mindig megemlíti, hogy a „lábfején jött ki a jóság”.

A negyedik a kolléganőm lánya volt, aki az év utolsó tanítási napjának utolsó órájában mellettem esett le a hintáról, s törte el a kezét.

38 év alatt 6 tanulót „buktattam”. Közülük négyet kisegítőiskolába utaltak, két gyerek sok nehézség árán végezte el a nyolc osztályt.

Volt olyan tanítványom, aki a gyerekek előtt nem beszélt és nem olvasott. Május lett, mire megszólalt előttük is. Volt egy fiúcskám, aki a felnőttekkel nem kommunikált. Még a fagyaltosnál is csak mutogatott. Azt, hogy mindent tud, az írásbeli munkáiból tudtam. Úgy ítélt meg, hogy jó négyes tanuló lehet. Nem tévedtem. 4. osztály tavaszán szólalt meg először, s a tanító nénije sírva rohant, hogy Zsolti beszél. 2013-ban érettségizett! Négyévnnyi türelemre volt szüksége.

Az én igazi portfólióm Szabolcs

Nagyon sok kiváló tanítványom volt és van. Rengeteg a diplomás közöttük. Voltak tanítványaim, akik ma már velem tanítanak. Gyakorta említi egyikük, hogy miattam lett pedagógus. Dicsekedhetnék hírnévre szert tett tanítványokkal. Nem teszem, mert az jobbára az ő érdemük. Más dolog elindítani valakit a tanulás útján, s más dolog célba jutni.

(Folytatás a 9. oldalon)

EMBERSÉGRE NEVELNI KELL!

(Folytatás a 8. oldalról)

50 évesen ültem újra iskolapadba. Fejlesztőtanári diplomát szereztem, és pedagógus-szakvizsgát tettem, miközben két örökbe fogadott gyermekem közül, túl a 20. éven a fiúról kiderült, hogy betegséget örökölt, az elmebetegség határesetét. Hol itt, hol ott lett rosszul. Többször beszámíthatatlan volt.

Mikor a tanulói létszám csökkenni kezdett, egy évig tanítottam technikát 1. osztálytól 8.-ig. Már néhány éve ismét 1–2. osztályban tanítok.

Az én igazi portfólióm Szabolcs. Életem első, sírva megbuktatott gyermeke. Tudtam, hogy nem fog többet tudni. Akkor nem sajátos nevelési igényűnek hívták a gyengén tanulót, hanem hülyének. Sírt a pótvizsgán, s vele együtt én is. S láss csudát. Eltelt 38 év. A ma már felnőtt ember bárhol meglát, boldogan üdvözl. Büszkén mutatja meg gazdagságát. Tehenek, lovak, birkák lettek a társai. Hatalmas odaadással és szívvel viseli gondjukat. Én pedig ettől, ezektől a tanítványoktól vagyok büszke. Nem csak az a jó pedagógus, aki tudást ad, s tanítványai versenyeket nyernek. Embert kell ember-ségre nevelni!

A feltöltött irományok bármik lehetnek. „A papír mindent elbíró” – mondják. Az óralátogatások is festhetnek csalfa képet. A gyakorlatlathoz rendelkezők már tudják: idegen előtt a gyengék brillíroznak, de az okos gyakran visszafogja magát, s bölcsen hallgat.

Véleményem szerint felettünk csak a tanítványaink, szüleik, nagyszüleik, a közvetlen lakókörnyezet törhet pálcát, s nem egy kirendelt idegen. Legfőképpen nem egy papíralap alapján.

Egy a megszállott pedagógusok közül. (Aki ma már nyugdíjas.)

Rovatunkban eddig egy budapesti szakgimnázium, egy vidéki szakiskola és szakgimnázium pedagógusa mondta el, a jelenlegi oktatási rendszerben milyen gondokkal kell szembenéznie.

MAGASABB FOKOZATBA KAPCSOLTAK

Így módosulhatnak az oktatási törvények

Több ponton kezdeményezi az oktatási tárgyú törvények módosítását **Balog Zoltán**, az emberi erőforrások minisztere, aki javaslatát október 28-án nyújtotta be az Országgyűlésnek. Például: a tankerületi központoknak mint költségvetési szervezeteknek már 2016. november 30-ával létre kell jönniük, korlátozni kell a pedagógus-szakképzettséggel rendelkező nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben alkalmazottak fokozatszerzési lehetőségeit, az oktatásért felelős miniszter döntési jogkörébe kerül az iskolai körzethatárok meghatározása.

A 37 oldalas dokumentumban többek között rögzítik: annak érdekében, hogy a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásában lévő köznevelési intézmények fenntartói jogai és kötelezettségei átadás-átvétele a tankerületi központok számára megfelelően előkészíthető legyen, és az átállás zökkenőmentesen megtörténjen, a tankerületi központoknak mint költségvetési szervezeteknek már 2016. november 30-ával létre kell jönniük. Ezzel összefüggésben előre kell hozni annak a rendelkezésnek a hatálybalépését, amely alapján a tankerületi központokban dolgozók a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény hatálya alá fognak tartozni.

A javaslat kitér arra is, hogy méltánytalan lenne és rossz irányú gyakorlatot teremtené akár az, ha egy pedagógus-szakképzettséggel rendelkező segítő dolgozónak ugyanolyan minősítésen kellene átesnie, mint egy pedagógus-munkakörben dolgozónak, és az is, ha a minősítési eljárás követelményei eltérőek lennének a két foglalkoztatotti körben. Ez akár olyan tendenciát is elindíthatna, hogy a pedagógus-szakképzettséggel rendelkező nevelő-oktató munkát segítő munkakörben helyezkednének el inkább, hogy egyszerűbb minősítési eljáráson keresztül juthassanak magasabb fokozatba. Emiatt korlátozni kell a pedagógus-szakképzettséggel rendelkező nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben alkalmazottak fokozatszerzési lehetőségeit, arra ösztönözve őket ezzel, hogy inkább a pedagógus-szakképzettségüknek megfelelő pályán helyezkedjenek el, vagy arra térjenek vissza.

Az iskolai körzethatárokról a miniszter dönt

Garanciális elem is épül a törvénybe, amikor az oktatásért felelős miniszter döntési jogkörébe kerül az iskolai körzethatárok meghatározása, különös figyelemmel a hátrányos helyzetű tanulók arányára, abban az esetben, amikor a kormányhivatal és az állami fenntartó nem tud egyetértésre jutni.

A javaslat tartalmazza, hogy kiegészítő nemzetiségi nyelvoktató iskola a nemzetiségek jogairól szóló törvényben meghatározott feltételek szerint hozható létre az alapfokú és a középfokú oktatás szakaszának követelményeinek kapcsolódóan a nemzetiségi nyelv és a nemzetiségi népismeret oktatása céljából.

Indokolt az is a javaslat alapján, hogy a nemzetiségi önkormányzatok helyet kapjanak az intézményi tanácsokban.

A módosítás pótolja a pedagógus-munkakörben történő foglalkoztatás képesítési előírásait a szakképzésben és az alapfokú művészeti iskolák egyes tanszakain, ahol nincs szakirányú felsőoktatási képzés.

A rendelkezés elsősorban a kisebb lélekszámú nemzetiségek esetében segíti a nemzetiségi nevelés-oktatás megszervezését azzal, hogy határon túli pedagógusok számára is lehetővé teszi – bizonyos feltételek mellett – a nemzetiségi iskolában történő tanítást, anélkül, hogy diplomájukat honosítani kellene.

Összhangban a New York-i egyezményrel

A jogbiztonság és a kellő felkészülési idő biztosítása érdekében garanciális szabály épül be a törvénybe az érettségi vizsgát érintő jövőbeni, nagyobb horderejű módosításoknál.

A javasolt módosítás a külföldi oktatási intézményben szerzett bizonyítvány vagy oklevél elismerésével a honosítással kapcsolatos szakértői feladatok ellátására vonatkozó szabályozást olyan formában egyszerűsíti, hogy jelentős tény vagy körülmény megállapításához szükséges szakvélemény kialakítására bizottság helyett egyedi szakértő kirendelésére nyílik lehetőség.

Mivel a jelenlegi szabályozás nem áll teljesen összhangban a gyermekek jogairól szóló New York-i egyezményrel, a javaslat az egyezményrel összhangban szabályozza a nem magyar állampolgárok óvodába járási és tankötelezettségét.

A módosítás alapján minden kiskorú gyermeket, tanulót ingyenes alapfokú oktatásban kell részesíteni, és 18 éves életkor alatt minden tanulót megillet a köznevelésben való részvétel a magyar állampolgárokkal azonos feltételek mellett, állampolgárságától és a tartózkodás jogcímétől függetlenül, amennyiben három hónapon túl érvényes jogcímen tartózkodik Magyarországon.

Forrás: MTI

A DIÁKOK TUDTAK JOBBAT

A felnőttek a versenyképes oktatásról, a tanulók az ideális iskoláról beszéltek

A versenyképes oktatás megteremtéséről rendezett konferenciát az Amerikai Kereskedelmi Kamara (AmCham), az Emberi Erőforrások Minisztériuma (Emmi), a Nemzeti Befektetési Ügynökség (HIPA) és a Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM) október 11-én. A konferencia részeként indította el az AmCham – a többi résztvevő szakmai támogatásával – a Tudsz jobbat! pályázatot, amelynek keretében a diákok fogalmazhatták meg gondolataikat a jövő iskolájáról és munkahelyéről. A Tudsz jobbat! pályázatra 39 pályamű érkezett, amelyek közül a szakmai zsűri a budapesti Kosztolányi Dezső Gimnázium, valamint a törökbálinti Bálint Márton Általános és Középiskola csapatának ítélte az első díjat.

Mit szeretnének a diákok?

„Végre megkérdezték tőlünk, hogy milyen álmaink iskolája. És tudunk jobbat, mint a mostani” – mondta egy budapesti gimnazista, akinek iskolai csapata megnyerte a pályázatot. Ők úgy képzelik, hogy napi helyett havi lenne az órarend, minden héten más témakört tanulnának, így lennének informatika- vagy természettudomány-napok. Az órák közötti szüneteket nem a tantermekben töltenék, hanem egy külön erre a célra létrehozott pihenőszobában kanapékkal, babzsákokkal. Az iskolához tartozna egy közösségi kert. A témazárók mindig szóban, tételhúzással, tízperces témakidolgozási idővel történének, hogy ezzel is felkészítsék őket az érettségi situációra. És azt sem szeretnék, ha a készségtantárgyakat osztályoznák.

Ami még a gyerekek pályaműveiben olvasható volt

A tanítás reggel kilenc órakor kezdődjön.

Az iskola környezetbarát, modern épület legyen, aminek van beléptetőrendszere, telen meleg, nyáron hűvös, a diákoknak van saját szekrényük, és mindenre jut számítógép.

A diákok e-tankönyvekből tanuljanak, így nem kéne az iskolatáskát naponta cipelniük.

Legyen egy közös server, amit otthonról is el lehet érni, és megnézni például, hogy mi a házi feladat, mikor miből várható dolgozat.

Az érettségi évében legyen a fókusz a választott egyetemnek megfelelő tantárgyakon.

Legyen kevesebb tanóra.

A nyelvórákból legyen több, ahogy a külföldi csereprogramokból is.

Legyenek vegyes osztályok, ahová Magyarországra betelepültek gyerekei, szellemi sérült gyerekek, kerekesszékes diákok járnának. Így megtanulhatnak, hogyan segítsenek, fogadják el a másságot.

Legyen iskolapszichológus.

Az iskola segítsen megtalálni, hogy miben is vagyok jó!

Inkább egy teljesen felszerelt, többfunkciós tornatermet szeretnének az iskolájukba, mint

egy uszodát vagy egy konditermet. Az iskolai menza helyett néha főzhetnének közösen is. Az iskolában legyenek háziállatok, akiről gondoskodni lehetne. A diákok alig több, mint fele szeretné, ha az órák közben használhatnának egy tantermi wifit. A többség jónak tartaná, ha az internet segítségével otthonról is be tudnának kapcsolódni a tanórába, ha például egy betegség miatt nem tudnak bejárni. A megszokott tantárgyak mellett leginkább pszichológiát és életvezetést tanulnának szívesen, az iskolától azt várják, hogy céglátogatásokra vigye őket. Az oktatásban szerintük jóval nagyobb hangsúlyt kéne kapnia a csapatmunkának és a problémamegoldásnak. De leginkább azt várják az iskolától, hogy: „Segítsen megtalálni, hogy miben is vagyok jó.”

Legyen meg a képesség a tanulásra

A konferencián rendezett kerekasztal-beszélgetésen Palkovics László, az Emmi oktatásért felelős államtitkára kiemelte: az elkövetkező 15-20 évben annyi új szakma jelenik meg a piacon, hogy a mostani diákok kétharmada olyan munkakörben fog dolgozni, amely ma még nem létezik. Az államtitkár úgy vélte, fel kell készíteni a diákokat arra: életük során többször kell majd új dolgokat megtanulniuk. Az a tudás, amellyel akkor rendelkezünk, amikor befejezzük az iskolát, hamar elévül, de ez nem jelenthet problémát, ha megvan az a képességünk, hogy tanuljunk – mondta. Az államtitkár arról is beszélt, hogy január óta intenzívebb társadalmi párbeszéd zajlik a következő Nemzeti alaptantervről, a diákok túlterheltségéről. A tanár látja a legjobban, hogy mennyire fárad el az osztálya, és ettől függően eltérhet az alaptantervtől, hiszen nem annak „letudása”, hanem elsajátítása a cél – tette hozzá.

Papp István, a HIPA alelnöke elmondta: a legtöbb iparágban új technológiai megoldásokat alkalmaznak, és így új szakmák alakulnak ki. A versenyképesség szempontjából lényeges az oktatás, hiszen ez az egyik legfontosabb tényező, amelyet egy befektető megvizsgál, amikor a beruházásról dönt.

Pongrácz Ferenc, az AmCham elnöke hangsúlyozta: a világ gyorsan változik, és a

technológiai fejlődéssel a munkaerőpiacnak is tartania kell a versenyt. Az a cél, hogy a magyar fiataloknak hosszú távon is jövőképet biztosítsanak, és munkaerőpiaci szempontból fenntartható befektetői környezetet hozzanak létre. A feladat olyan párbeszéd kialakítása a vállalatok és a kormányzat között, amely hozzájárul Magyarország hosszú távú munkaerőpiaci versenyképességének javításához. Az idei konferencia célja, hogy ebbe a párbeszédbe bevonja az oktatás legfontosabb szereplőit, a diákokat.

Egy apa javaslatai – a Facebookon találtuk

Nem kell ünneplő! A gyerekek utálják, csak az ünneplőben való feszingés marad meg, az ünnep nem.

Nem kellene a betanított kisgyerekek a tanévnyitón és zárón! Nem kell a hosszú program. Senkinek nem jó.

Ne vedd el a gyerek mobilját, építsd be a tanításba! Mindenki jobban jár.

Használj e-mailt, Facebook-csoportot! Ne papírokat küldözzess haza a gyerekekkel.

A minden évben elkért adatokat ne kérd el újra! Csak azt kérdezd meg, történt-e változás.

Ne adj fel házi feladatot! Tanítsd meg a tudnivalókat az órán.

Felejtsd el a korai iskolakezdést! 8 előtt nem szabad a tanítást kezdeni, de az optimális a 9 óra lenne.

Hagyd időt a gyerekeknek, ne kelljen mindig rohannia! Az ebédre kapott 20 perc nemcsak kevés, de egészségtelen. A szünetek pihenésre, játékra valók.

Ne kezd az évet azonnal felméréssel! A gyerekek még fejben nyaral.

Ne stresszeld a gyereket! Attól nem lesz okosabb, de utálni fog téged. És az kinek jó?

Az iskola nem lövőverseny, de nem is gyermekmegőrző. Nem akarom, hogy minden tantárgyból Nobel-díjas legyen, de azt se, hogy ha nem elég okos, akkor félretedd. Foglalkozz vele a képességei szerint!

Vedd partnernek a szülőt is! Tájékoztass akkor is, ha nincs baj! Tényleg érdekel, hogyan tudnánk együtt egyengetni az életet.

AZ OKTATÁSBAN ZAJLOTT A LEGNAGYOBB ROMBOLÁS

Az elhibázott centralizációs törekvések csak felerősítik a származás szerinti egyenlőtlenséget

A Társadalmi Kutatóintézet Zrt.) idén is kiadta Társadalmi Riport című tanulmánykötetét, amelyet október 18-án a Rózsavölgyi Szalonban mutattak be. A két évente megjelenő, empirikus ismereteket közlő tanulmánygyűjtemény idén az oktatás azon szeletét világítja meg, hogy hogyan változott az egyházi és alapítványi intézmények szerepe a hazai közoktatásban. A vizsgálat szerint elég egyértelmű a tendencia: az állam egyre nagyobb teret ad az egyházi intézményeknek. S bár legtöbbjük a szegényebb országrészekben tart fenn iskolát, ezek elsősorban a tehetőbb diákokat válogatják ki. A hátrányos helyzetű tanulókkal nagyobb arányban foglalkozó alapítványi iskolák száma pedig 2010-től folyamatosan zuhan. A Társadalmi Riportban tanulmány szól a külföldi munkavállalásról, a statisztika hamisságáról és arról, hogy minden baj mögött az oktatás elhibázott koncepciója van.

A Hermann Zoltán és Varga Júlia nevével fémjelzett, Állami, önkormányzati, egyházi és alapítványi iskolák: részarányok, tanulói összetétel és tanulói teljesítmények című fejezet bevezetőjében a szerzők azt írják: Magyarországon a 2000-es évek elején az egyházi és magániskolák részvétele a közoktatásban viszonylag szerény, átlagosan 5-6 százalékos körüli volt. Míg 2001 és 2010 között nagyjából egyenlő mértékben gyarapodott a magániskolák és az egyházi intézmények száma, addig 2010 után jelentős változások kezdődtek. Az alapítványi fenntartású iskolák száma 2010 és 2014 között 20 százalékkal csökkent, míg az egyházi iskolák száma 68 százalékkal nőtt. Ennek hatására 2014-re csaknem kétszer annyi egyházi intézmény működött, mint alapítványi (436–268).

Ezzel párhuzamosan az egyházi iskolákban tanuló diákok aránya is nőtt, 2001 és 2014 között 4,9 százalékról 13,8 százalékra. Az általános iskolai diákok 13 százaléka jár egyházi iskolába, gimnáziumban pedig már több mint a diákok ötöde ilyen intézmény tanulója. Az egyházi fenntartásnak a legnagyobb szerep mégis az elitoktatásban jut: a hat- és nyolcosztályos gimnáziumba járók 36 százaléka ilyen intézményben tanul.

Földrajzi különbségek

Míg Budapesten az országos átlagnál jóval magasabb az alapítványi iskolák aránya, az egyházi intézmények főleg a kistélepeleéseken jutnak egyre nagyobb szerephez. Ahogy a szerzők fogalmaznak: az, hogy az egyházi iskolák aránya jelentősen megnőtt a falvakban és a kisebb városokban, azzal járt, hogy egyre több olyan település van, ahol csak egyházi iskola működik, állami iskola nem. 2014-ben az általánosiskolás-korú népesség 3 százaléka lakott ilyen településen.

Az egyház szerepe főleg a szegényebb régiókban jelentős. Az általános iskolai oktatást tekintve a dél-alföldi, az észak-alföldi és az észak-magyarországi régiókban közel 20 százalékos a részarányuk. A gimnáziumi okta-

tást tekintve pedig a 30 százalékosat is elérte ez a szám. Bár igaz, hogy ugyanilyen mértékű az egyház gimnáziumi oktatásban betöltött szerepe a tehetsős országrésznek tekinthető nyugat-dunántúli régióban is.

Bár az egyházi iskolák a szegényebb országrészekben, és főleg a kistélepeleéseken tudták növelni a befolyásukat, a hátrányos helyzetű tanulók aránya mit sem változott a 2010 előtti időszakhoz képest ezekben az iskolákban – jegyzi meg a tanulmány. Tehát az egyházi iskolák a szegényebb országrészekben is inkább a tehetsős diákokat fogadják. A csökkenő számú magániskolákban azonban az országos átlagnál jóval nagyobb mértékben tanulnak hátrányos helyzetű gyerekek a vizsgált időszakban.

A tanulói teszt eredményeket tekintve a 2015. évi adatok alapján azt találtuk, hogy az egyházi általános iskolák jobb eredményeket érnek el a szövegértés fejlesztésében, ezzel szemben az egyházi és magánfenntartású gimnáziumok és szakközépiskolák tanulói átlagosan elmaradnak az állami iskolák tanulóitól, matematikában és szövegértésben egyaránt.

Heterogén OECD

Az OECD és az európai országok nagyon heterogének abban a tekintetben, hogy az egyes oktatási szinteken és programtípusokban a diákok mekkora hányada tanul magán- vagy egyházi oktatásban, ahogy abban is eltérések mutatkoznak, hogy a nem állami iskolák és állami iskolák között mekkorák a különbségek tanulói társadalmi, gazdasági háttérét tekintve, hogy az egyházi vagy magánfenntartású iskolák milyen mértékben erősítik a tanulók társadalmi csoportok szerinti elkülönítését, szegregációját. A különböző iskolafenntartók által működtetett iskolákban tanuló diákok teljesítménykülönbségét nyomon követő, nemzetközi empirikus vizsgálatok különféle hatásokról számolnak be. Bár e tanulmányok egy része nem tudott kimu-

tatni hatást, de pozitív vagy negatív határról beszámoló munkák is születtek.

Irány a határ?

Ma a külföldi munkavállalás esélye nagy a fiatalok, a férfiak, az iskolázottabbak és a család nélküliek esetében – mutat rá a Társadalmi Riport 2016 című tanulmánykötete. Ebben a gazdasági migráció egyik legismertebb hazai kutatója, Hárs Ágnes elemzi, miként állandósultak a magyarok kivándorlását ösztönző gazdasági okok, és hogyan fogyatkoztak meg a visszatartó tényezők. Azt hangsúlyozza, hogy 2010 óta tartós a migráció, a magyar elvándorlás mértéke, mintázata hasonlónak vált a régió többi országáéhoz.

Az iskolázottak Angliába mennek

A magyar adatok azt mutatják, a magasán képzettek inkább az Egyesült Királyságot választják, a szakmunkások Németországot, az Ausztriát választók összetétele pedig vegyes, de a felsőfokú képesítésűek több mint fele mindenhol olyan munkát végez, amihez semmilyen végzettség nem szükséges. A magyar munkavállalók által betöltött munkahelyek többsége szak-, illetve betanított és segédmunka, ezzel is magyarázható, hogy más felmérések szerint épp az értelmiség tér vissza a legnagyobb arányban néhány éves külföldi munkavégzés után. A migránsoknak csak kétharmada dolgozik, sokan tanulnak, vagy családtagként élnek külföldön. A KSH júliusi adatai szerint Magyarország népessége 9 millió 830 ezer 485 fő, és folyamatosan csökken. Ebben az adatsorban ugyan megjelennek a külföldön élő és dolgozó vagy tanuló magyarok is, de a Társadalmi Riport tanulmánya azt bizonyítja, hogy valójában az elvándorlás hatására az aktív népesség az általános létszámfogyatkozáshoz képest is gyorsabb ütemben csökken.

(Folytatás a 12. oldalon)

AZ OKTATÁSBAN ZAJLOTT A LEGNAGYOBB ROMBOLÁS

(Folytatás a 11. oldalról)

A munkaerőhiány nem jár béremeléssel

A tanulmány arra is rámutat, az elvándorlás hatására az itthon maradottak foglalkoztatásának javulni kellene, és 2010 eleje, valamint 2014 vége között a 31–45 évesek foglalkoztatási aránya 2,8 százalékponttal emelkedett is, ugyanakkor ellenkező hatást eredményezett, hogy 2010 után a kormány intézkedések sorozatával építette le a szociális hálót, rokkantak és a kordelvezményes nyugdíjba vonulás lehetőségétől megfosztott tömegek jelentek meg a munkaerőpiacon. Ezzel, valamint a magas bérköltségek állandósulásával magyarázható, hogy míg máshol a megjelenő munkaerőhiány miatt emelkednek a bérek – Litvániában jelentős, Lengyelországban szerényebb növekedést mértek –, nálunk ez a közvetlen hatás elmaradt. Az elvándorlás nem egyirányú, mindenhol visszavándorlás kíséri, de a magyar folyamatok alakulása még bizonytalan – mutat rá a Társadalmi Tanulmány, hozzátéve, hogy a lassuló kivándorlás ellenére a társadalom – nemegyszer felülértékelve a migráció előnyeit – komoly kitörési lehetőségként tekint a külföldi munkavállalásra, amely ma már a felnövekvő generációk életstratégiáját is meghatározza, és befolyásolja a továbbtanulási szándékot is.

Menekülő menekültek

Ehhez kapcsolódva vizsgálták a Társadalmi Kutatói Magyarország helyzetét a migrációs válságban. A Bevándorlási Hivatal tartózkodásra jogosító, érvényes engedélyével rendelkezők számáról szóló statisztikáit idézve egyértelműen azt bizonyították, hogy egyetlen pillanatra sem lettünk célország, innen még a menekültek is menekülnek. 2016. május végén 217 609 fő tartózkodott hazánkban valamilyen engedéllyel, közülük viszont csupán 3232-en voltak azok, akik a háromféle menekültstátusz egyikével (menekült, oltalmazott, befogadott) rendelkeztek. Számuk mindössze 298 fővel, vagyis alig változott 2014. december 31. óta. A hosszabb távú trendeket nézve Magyarország vonzereje egyenesen csökkenőben van – mutatnak rá a kutatók, ami nemzetközi szinten azt igazolja, hogy migrációs szempontból egyenlőtlen cserékben veszünk részt. A bevándorlók egyáltalán nem pótolják az elvándoroltakat.

Torzított statisztika

2010 óta folyamatosan egyre többen dolgoznak a KSH szerint, a most kijött Társadalmi Riportban viszont a Budapest Intézet kutatói megnézték, hogy ebből mennyi a statisztikai látszat. Nem kevés. A statisztikánkat erősen torzítja sorrendben:

Az elképesztő mennyiségű közmunkás, akiket már télen is fizetünk. Ráadásul más-hogy is mérjük őket 2014 óta, a statisztika számára kedvezőbben.

Egyre többen dolgoztak külföldön, és egyre kevesebb külföldi nálunk.

A KSH a mintavételt is megváltoztatta, ami után rögtön valamiért több tízezerrel többen dolgoztak a statisztika szerint.

Adminisztratív megoldás

2009 előtt nagyjából 35 ezer ember volt átlagosan évente közmunkás, de ahogy elkezdünk egyre erősebben erre építeni, 2015-re már 200 ezer fölé ment a számuk, idén augusztusra egyébként már 250 ezer-nél jártunk. Az utolsó évekbeli emelkedést az hozta, hogy télen is elkezdték beküldeni az embereket közmunkára, akik, ha nem fogadták ezt el, akkor más szociális támogatásuknak is búcsút mondhattak.

A közmunkásoknak pedig elkezdtek képzéseket szervezni télre, vagy hideg időben végezhető munkákat kitalálni. Ezzel párhuzamosan a KSH-nál 2014-től azokat is dolgozónak számolják, akik ilyen képzést kapnak. Ez viszont nem a valós munkaerőpiaci folyamatok alapján létrejövő munka, hanem a Belügyminisztérium évi közmunkakerete alapján létrejött, adminisztratív megoldás, ezért a valós folyamatoknál érdemes nem számolni ezzel. Ha a közmunkásokat továbbra is munkanélkülieknek tekintjük, akkor 12,1 százalék volt a munkanélküliségi ráta 2015 elején.

Téli közmunka

A magyar munkaerőpiac mérését szintén torzítja, hogy a külföldön dolgozók közül magyar foglalkoztatottnak számítja a KSH azokat a külföldön dolgozókat, akik „időről időre” hazalátogatnak, „s a háztartás jövedelméhez keresetükkel hozzájárulnak”. Az ő munkájuknak szintén semmi köze már a magyar munkaerőpiaci folyamatokhoz.

A külföldi munkavállalás negatívan is torzíthatná a magyar folyamatok megítélés-

sét, ha sok külföldi dolgozna nálunk, áttingázva a szomszédból. De erről nincs szó, az ő számuk egyre csökkent az elmúlt időszakban.

Harmadrészen pedig a KSH mintavétele megváltozott 2013 vége után, 2014 elejére pedig arra lehattunk figyelmesek, hogy 63 ezerrel többen dolgoznak egy negyedével később. Ezt azóta se tudjuk, hogy mitől van. Az elmúlt 15 évben soha nem volt még negyedévről negyedévre ekkora ugrás, ezért gyanús erősen. A téli közmunka magyarázhat nagyjából 18 ezer embert még, a maradék 45 ezer új dolgozó nem tudni, hogy honnan bújott elő három hónap alatt.

Mi derül ki a Társadalmi Riportból?

Ha a gazdasági mutatókat nézzük, akár csendes építkezés és stabilizáció is lehetne Magyarországon, ehelyett bevándorlás-ellenes hangulatkeltés és kommunikációs offenzíva jellemezte az elmúlt két évet a Társadalmi Riportjának szerkesztői, *Kolosi Tamás és Tóth István György* szerint. A két évente megjelenő kötetben a tanulmányok a foglalkoztatástól az oktatáson át a menekültválságig sok mindennel foglalkoznak.

Tóth István György, a Társadalmi Riport vezetője szerint hiába szólt minden az elmúlt két évben a menekültekről, szerintük ennél jóval nagyobb problémák is vannak Magyarországon, ezért a 20 tanulmányból csak kettő foglalkozik velük. A legnagyobb probléma pedig az oktatással van, ahol „az elhibázott centralizációs törekvések csak felerősítik a gyerekek származás szerinti egyenlőtlenségeit”. Az előszóban azt írják, az érettségi és a nem műszaki szakok leértékelése, a tankötelezettség korhatárának leszállítása, a tankönyvpiac kiiktatása és a tanszabadság korlátozása akkora károkat okozott, amelyeket a pozitív lépések (duális képzés, ingyenes tankönyv) nem tudnak ellensúlyozni.

Tóth és Kolosi szerint sok más baj is van még az országban, de az oktatás ott van mindegyik mögött, és éppen ezen a területen zajlott a legnagyobb rombolás. Külön említik az egészségügyet is, ahol a kormányzat „nem képes ellenállni a feudális hierarchiákban, az adómentes korrupciós pénzekben érdekelt lobbierdekeinek nyelésének”.

PL-összeállítás

A ROMÁN KORMÁNYFŐ KIŰZNÉ A PÁRTPOLITIKÁT AZ ISKOLÁKBÓL

Az oktatásnak szüksége van a politika támogatására, de a pártpolitikának el kell tűnnie az iskolákból – hangsúlyozta **Dacian Ciolos** román miniszterelnök szerdán a kormányülésen azzal összefüggésben, hogy megkezdődött az iskolaigazgatói és aligazgatói tisztségekre kiírt országos versenyvizsga.

Romániában a legnagyobb parlamenti frakcióval rendelkező Szociáldemokrata Párt (PSD) heves ellenkezését váltotta ki, hogy a szakértői kormány magára vállalta az évek óta halogatott versenyvizsga megszervezését.

Ecaterina Andronescu szenátor, volt oktatási miniszter egy elfogadás előtt álló törvénymódosításba is megpróbálta belefoglalni, hogy az iskolaigazgatói versenyvizsgákat csak a nyári szünet idején szabad megszervezni, de ezt nem sikerült idejében elfogadtatnia, a szakértői kabinet pedig – amelynek mandátuma decemberben lejár – nem volt hajlandó utódjára bízni a feladatot.

Ciolos az október 12-i kormányülés elején rámutatott: utoljára 2008-ban töltötték be versenyvizsgával az iskolaigazga-

tói állásokat, most már minden iskola élén ideiglenesen kinevezett vezetők állnak, a kinevezések és leváltások pedig politikai alapon történtek. Az iskoláknak szakmai alapon kiválasztott vezetőkre van szükségük – jelentette ki a kormányfő.

Országsszerte 6500 iskolaigazgatói tisztségre írtak ki versenyvizsgát, ezekre 6700 tanár pályázik, a meghirdetett 2500 aligazgatói tisztségre 2300-an jelentkeztek. A megyei tanfelügyelőségeken megszervezett vizsga első írásbeli rácseszteje a jelentkezők menedzseri képességeit hivatott felmérni, amelyet két tanú előtt helyben kijavítanak. Akik legalább 35 pontot érnek a megszerezhető 50-ből, azok egy interjú során mutathatják be menedzsmenttervüket a vizsgáztatóbizottságnak.

A kisebbségi tannyelvű iskolákban csak

olyanok pályázhattak az igazgatói állásra, akik iratokkal igazolják, hogy ismerik az illető nyelvet, és rendelkeznek annak a szervezetnek az ajánlólevelével, amely az illető kisebbséget a parlamentben képviseli. A magyar kisebbség esetében az RMDSZ ajánlólevelére van szükség.

A vegyes tannyelvű iskolákban a vezetők legalább egyikének ismernie kell a kisebbségi nyelvet. A romániai Diszkriminációellenes Tanács szeptemberben elmarasztalta a Maros megyei tanfelügyelőséget, amiért az a vezetői állások betöltését szabályozó határozatában hátrányosan megkülönböztette az iskolaigazgatói tisztségre pályázó kisebbségi jelentkezőket, és a vegyes iskolák több mint háromnegyedében csak az aligazgatói állásra akarta a magyar jelentkezők pályázatait befogadni.

Forrás: MTI

TANÁRTÜNTETÉSEK LENGYELORSZÁGBAN

Tanárok tüntettek Lengyelország-szerte október 10-én a kormány oktatási reformtervezete ellen. Összesen 17 városban vonultak utcára.

A szakszervezeti felhívásra szerveződött, tömeges megmozdulások csak tovább növelik a nyomást a konzervatív kormánypárton, amelyet nemcsak belföldön ért már kritika azért, amiért egy bizonyos iskolai típus megszüntetését tervezi.

– Ez a reform teljes egészében kicsinálja mindazt a fejlődést, amit az elmúlt években sikerült elérni a közoktatásban. Az oktatást fejleszteni kell, de nem így – mondta az egyik tüntető.

A pedagógusok egyben attól is félnak, hogy az újítással munkahelyek szűnnek meg, bár a Közoktatási Minisztérium ezt határozottan cáfolja.

Lengyelországban eddig a hatéves általános iskola és a középiskola között volt három átmeneti tanév, ezt akarják most megszüntetni, helyette nyolcéves általános iskola lenne, amelyet négy- vagy ötéves középiskola követne.

Forrás: Euronews

ÖRDÖGI KÖR

Minden hetedik másodpercben férjhez adnak egy 15 év alatti lányt egy náluk sokszor jóval idősebb férfihoz, s a jelenség különösen aggasztó méreteket öltött Afganisztánban, Jemenben, Indiában és Szomáliában – írta október 11-i jelentésében a Save the Children nemzetközi gyermekvédő szervezet.

A fiatalon kötött házasságok nemcsak az oktatáshoz való joguktól és egyéb lehetőségektől fosztják meg a lányokat, hanem a halál vagy a korai gerekszülés során szerzett maradandó sérülések kockázatát is növelik – írták.

„A gyermekfejjel kötött házasság a hátrányok olyan ördögi körébe kényszeríti a lányokat, ami miatt elveszítik alapvető jogaikat a tanuláshoz, fejlődéshez és a gyereklet megéléséhez” – mutatott rá **Helle Thorning-Schmidt**, a Save the Children egyik vezetője. „Ezek a lányok sokkal gyakrabban válnak visszaélések és családon belüli erőszak áldozataivá, illetve sokszor ki vannak téve a HIV-hez hasonló, nemi úton terjedő betegségeknek.”

A szervezet jelentésében ismertet egy indexet is, amely az alapján sorolja be az országokat, hogy ott mekkora esélye van egy lánynak a gyermekházasságra, iskolai elvégzésére, fiatalkori terhességre, gyermekágyi halálra, és hány nő törvényhozó van jelen a politikai életben. A sor alján Niger, Csád, a Közép-afrikai Köztársaság, Mali és Szomália kullog.

Az ENSZ gyermekjogi szervezete (UNICEF) szerint a jelenlegi 700 millióról 950 millióra nőhet a gyermekházasságok száma 2030-ig.

A Save the Children jelentésének közzététele egybeesett a Leánygyermek Világnapjával, amelyet az ENSZ hirdetett meg először 2011-ben, hogy felhívja a figyelmet a leánygyermek sorsára és az előttük tornyosuló kihívásokra.

atv.hu / MTI

Ajándékozz új mobilt korlátlan beszélgetéssel flottán belül!

Válassz új okostelefont kamatmentes részletre

2 éves határozott idejű flotta szerződéssel, flottaigazolással

Kiemelt ajánlataink

**Vodafone
Smart Mini 7**

**9 990 Ft*
1 Ft**

+500 MB-os belföldi
adatopcióval
2 év, flotta igazolással

**LG
K4**

**24 990 Ft*
1 Ft**

+1 GB-os belföldi
adatopcióval
2 év, flotta igazolással

Adatopció nélkül,
részletfizetéssel
2 év, flotta igazolással
6 990 Ft kezdőrészlettel
+6x havi 3 000 Ft
Teljes ár:
24 990 Ft

**Huawei
Y5 II**

**31 990 Ft*
1 Ft**

+2 GB-os belföldi
adatopcióval
2 év, flotta igazolással

Adatopció nélkül,
részletfizetéssel
2 év, flotta igazolással
9 490 Ft kezdőrészlettel
+6x havi 3 750 Ft
Teljes ár:
31 990 Ft

*Kiegészítő adatopció vásárlása nélkül érvényes alap készülékár. A választott adatopció havidíja a flotta tarifa havidíján felül értendő, 2 éves határozott idejű szerződéssel.

**Kamatmentes részletfizetés bármelyik okostelefonra elérhető,
16 990 Ft-os alapártól.**

EGY JOBB JÖVŐRŐL ÁLMODOTT

Leé József anyagi szegénységben élt, de versei szellemi gazdagságot árasztottak

A Menhely Alapítvány Fedél Nélkül utcalap kiadásában megjelent **Leé József: Bánom is én** című verseskötete. A kötet bemutatója 2016. október 18-án volt az Írók Boltjában. A Menhely Alapítvány Fedél Nélkül szerkesztősége részéről **Kepe Róbert** főszerkesztő köszöntötte a vendégeket. A kötetet **Tóth Krisztina** költő, **Baranyi Ferenc** költő és **György Péter** esztéta mutatta be. Leé József verseiből **Illésy Éva** színművésznő olvasott fel.

Az 1956-ban született Leé Józsefről egy barátja azt írta: „Alacsony, sovány alkatú ember volt, aki csendes, megfontolt viselkedésével békét árasztott. Szorgos emberként is egész életében anyagi szegénységben élt, de versei szellemi gazdagságot árasztottak. Műveltségét pedig a nagy nyilvánosságnak is bizonyította a »Legyen ön is milliomos« műsorában. Műszaki pályán próbált az életben fennmaradni, miközben erősen humán beállítottságú volt. Beteg édesanyjáért annyi áldozatot hozott, hogy végül ő maga került a hajléktalanság helyzetébe. Ez azonban nem megtörte, hanem inkább gerjesztette költői kibontakozását. A Fedél Nélkül kollégája, szerzője, terjesztője, önkéntese és nagyon sokunk barátja 2014. 12.10-én eltávozott közülünk.” Az alábbiakban a költő két versét olvashatják.

Leé József

Bánom is én

Talán túl sok vihar tépte,
felfoszlott a sapkám széle.
Rám is rótták:
ne induljak így a télbe!
Bánom is én...
Se tűm, cérnám,
kezem reszket,
nem is tudnám,
nem is lehet megvarrni.

Talán túl sok bánat érte,
felfeslett a lelkem férce.
Rám is rótták:
nem jutok fel így az égbe!
Bánom is én...
Kár volna még,
korán lenne meghalni.
Idő kell rá
minden bűnöm meggyónni.

Sajnáltnám a régi sapkám,
rongy életem,
nem is fogom búcsú nélkül,
foltoztatlan eldobni

Lyuk a zászlón

Bocsáss meg anyám, hogy így kibeszéllek:
emlékszel még? – ötvenhat októbere volt.
Fényes selymek feszültek őszi szélnek,
de áru híján, korán bezárt a bolt
falunkban.

Velem vajúdtál. – Ott kint a sors vajúdott,
s a szülőotthon sápadt, meszelt falán
a petróleumlámpa lepke fénye
egy jobb jövőről álmodott talán, –
de nem neked.

Nekem se, hidd el, őszintén beszélek:
a születni vágyónak is fáj a létezés,
ha vérben, mocskokban, kínban sír fel a lélek.
Ma már a sírod felett gondolkodom:
ötven év eltelt, s látod, ez is kevés
volt megvallanom.

Nehéz szülés volt – így mesélted el,
örömtelen. Csak szenny és gyötrem.
A rossz fiú, ki megszületni rest,
lyuk a zászlón. Anyját megkínzó idegen.
Ne haragudj –
nem késő, bocsásd meg ezt nekem.

Ötven év, ó! – édes Istenem!
Lehetne ünnep is, de csak kivágás lelkemen,
ki úgy vagyok itt, mint a meztelen csiga:
háztalan hazáját, háztalan házat kereső
őskövület, a múltba zárt jövő,
– anyjának százszor átkozott fia!

Lyuk a zászlón, amin átfúj a szél...

Te sírba mentél, míg én itt ragadtam,
hazát cseréltem, pedig helyben maradtam.
Valami hiánya ötven éve él.

2006. október

AZ IGAZSÁG A HAZUGSÁGRÓL

„Mikor megindult a Szabad Rádió, behívtak a Parlamentbe (mert akkor onnan adták a műsort), és a Rádió új igazgatója megkért, hogy írjak egy bevezetőt az induló adáshoz. Mondtam, hogy szívesen. Ott megírtam. Így kezdődött: »Hazudtunk éjjel, hazudtunk nappal, hazudtunk minden hullámhosszon« – emlékezett egy 1974-es interjúban *Örkény István*, amikor 1956-os szerepéről kérdezték. Valóban, a szállóigévé vált mondatot a köztudat is úgy őrizte meg, ahogy az író. Ám a Szabad Kossuth Rádió beköszöntőjének teljes szövege – amit *Gömöri Endre* tett közzé a 168 órában 1989. május 23-án – valójában így hangzott: „A rádió hosszú évekig a hazugság szerszáma volt. Parancsokat hajtott végre. Hazudott éjjel, hazudott nappal, hazudott minden hullámhosszon. Még a minap, hazánk újjászületésének órájában sem bírta abbahagyni a hazugságot. De ez a harc, amely az utcán kivívta a nemzet szabadságát és függetlenségét, a rádió falai közt is fellángolt. Akik a hazugság hirdetői voltak, e perctől fogva nem munkatársai többé a Magyar Rádiónak, mely ezentúl joggal viselheti Kossuth és Petőfi nevét. Mi, akik itt állunk a mikrofon előtt, mi új emberek vagyunk ezen a helyen. A jövőben a régi hullámhosszon új hangokat fognak hallani. Ahogy a híressé vált régi-régi eskümlő követeli, az igazságot, a teljes igazságot és semmi mást, csak az igazságot fogjuk elmondani. Egy részecske vagyunk az ország testéből. Kérjük, adják meg azt a figyelmet munkánknak, mely minden dolgozó magyar embernek jár. Mi az egész forradalmi mozgalom szószólóinak valljuk magunkat, és a magyar nemzet hangját akarjuk hallatni ország-világ előtt. A rádió régi vezetőit és munkatársainak egy részét leváltottuk. Kelt Budapest, 1956. október 30-án.” És 1956 szelleméhez méltóan álljon itt még két *Örkény István*-írás, olyanok, amelyeknek igazságtartalma a mai napig megszívlelendő mindannyiunk számára.

Noteszlapok, 1956, Az első lövés

1956. október 23-án, este 11-kor indultunk a Rádió elfoglalására. Odáig csak tüntettünk, énekeltünk, néhány éljent és vesszent kiáltottunk: eszünkbe sem jutott, hogy elfoglaljunk valamit. Csak amikor az ávósok orvul rálőttek arra a küldöttségre, mely az ifjúság kiáltványát akarta felolvasni, indultunk el a Sándor utcában a Rádió felé.

Még akkor nem voltak fegyvereink. Még akkor igazi dühünk sem volt. Olyanok voltunk, mint a fiatal kígyó, melynek még nem nőtt méregfoga. Ilyenféle verseket kiabáltunk:

„Miniszternek buta,
mondjon le a Bata.”

És:

„Menjünk tovább előre,
ne hallgassunk Gerőre.”

Mentünk is előre. Az első halott – egy alezredes teste – ott feküdt a Puskin utca kövein. Mint a vasat a vas, úgy vonzotta ez a nem élő test a sok tízezernyi élőt. Mentünk, mentünk, míg el nem dördültek az első sortüzek. Mondják, hogy a jó katonaló nem lép holttestekre. Mi rosszabbak voltunk a lovagnál: futtunkban rátapostunk saját halottainkra. De ugyanakkor egy ismeretlen, aki majdnem föllökött a rohanásban, visszaszól: „Pardon, bocsánat.” A múzeumkertben a menekülők kikerülték a virágágyakat, de az utcára érve egyikünk sem tudta, hogy már felkelők vagyunk.

Talán még nem is voltunk azok. A tetőkről géppuskák néztek le ránk, a mi kezünkben semmi, a zsebünkben töltőtoll, notesz, benne egy leány képe, fürdőruhában. „Fegyvert kéne szerezni” – mondta egy leleményes ember. „Az ám” – bólogattunk, de nem is sejtettük, hogy ilyen esetben mi a teendő.

Csüggedten álltunk. Azt hittük, vége, mehetünk haza, tovább álmodni a szabadságról... És egyszerre – épp éjfélkor – feldübörgött a föld.

Az égő benzín vörös fényében felvonultak az Astoria felől a magyar páncélosok. Befordultak a Sándor utcába, és neki-szögezték pózna formájú lövegeiket a Rádiónak. Aztán eldördült az első lövés.

Azóta sok-sok lövés dördült. De mi, tíz- vagy húszszerezen, ebből az első lövésből tanultuk meg, hogy mit jelent ez a szó: Néphadsereg.

ÜZENET A PALACKBAN Kihalásztatott a Csendes-óceánból

„Innen, a déli szélesség 17., a nyugati hosszúság 151. fokáról körülbelül az Otahiti szigetek magasságából, igen rossz időjárási viszonyok között, az éjszaka sűrű sötétjében, tomboló szélben, zuhogó esőben, az erős hullámverésben hanykolódva, amikor már a többi magyar, csupa derék matróz, a tengerbe veszett, én egészen véletlenül rájöttem arra, hogy ha a két karomat előrelököm, és mintha eveznék, hátracsapom, a lábamat pedig, ahogy a békák ugrálnak, széjjelrugom, akkor, ahelyett hogy én is elmerülnék, és a vízbe fulladnék, a felszínen bírom tartani magam. Drága földieim, felsőpáhokiak! Létezik ez? Tudatok róla? És ha tudatok, miért nem szóltatok? Ha még tíz percig kibírom szusszal, talán idetéved egy hajó, és észrevesz, és kiment. De ha nem, akkor ezúton üzenem minden hőn szeretett honfitársamnak: Becze Benedek vagyok! Magyarok! Halló! Figyelem! Hallgassatok számra, és ha hasonló bajba keveredtek, kezetekkel-lábatokkal kapálózzatok, nehogy a hullámok elnyeljenek. Menyemet, fiamat üdvözlöm, és Isten óvja a szép magyar hazát!”

